

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:

В.о.завідувача кафедри,
к.е.н., доц.
Ольга ГУБАРИК
« ____ » _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З КРЕДИТОРАМИ НА
ПІДПРИЄМСТВІ

Освітньо-професійна програма
«Облік і оподаткування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Рівень вищої освіти: Магістр

Здобувачка

Катерина ГОРБЕНКО

Науковий керівник,
д. наук з держ.упр., професор

Ігор ПРИХОДЬКО

Дніпро 2024

ДНПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**Факультет:** Обліку і фінансів**Кафедра:** Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою**Освітньо-професійна програма:** «Облік і оподаткування»**Спеціальність:** 071 «Облік і оподаткування»**Рівень вищої освіти:** другий (магістерський)

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о.зав. кафедри _____

«_____» _____ 2024р.

ЗАВДАННЯ**на підготовку кваліфікаційної роботи**Горбенко Катерина Андріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема роботи: Удосконалення обліково - аналітичне забезпечення розрахунків з кредиторами на підприємстві**Науковий керівник:** Приходько Ігор Павлович, д. наук з держ.упр., професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по ДДАЕУ від «09» жовтня 2024 року №3365

2. Термін подання здобувачем роботи: 12 грудня 2024р.**3. Вихідні дані до роботи:** Закон України про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні, Національні Положення (стандарти) бухгалтерський облік, статистичні дані, Податковий кодекс України, облікові дані та звітність Аграрно-виробниче товариство з обмеженою відповідальністю «Агроцентр К» м. Дніпро, а також монографічні дослідження та наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.**4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)** вступ, теоретичні аспекти обліково - аналітичне забезпечення розрахунків з кредиторами на підприємстві, стан обліково - аналітичне забезпечення розрахунків з кредиторами на підприємстві, удосконалення обліково - аналітичне забезпечення розрахунків з кредиторами та підвищення платоспроможності підприємства, висновки та пропозиції.**5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)** Визначення поняття «зобов'язання» в обліково-економічній літературі, класифікація зобов'язання відповідно НП(С)БО 11 «Зобов'язання», основні сутнісні характеристики платоспроможності підприємства, порівняльна характеристика міжнародного та національного стандартів з обліку зобов'язань, порівняльна характеристика міжнародного та національного стандартів з обліку зобов'язань, Схема журнально-ордерної форми АВ ТОВ «Агроцентр-К», м. Дніпро, лінійно-функціональна організація бухгалтерської служби в АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро, якісні характеристики працівників облікової служби АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро, схема документування розрахунків з постачальниками і підрядниками на умовах попередньої оплати, схема документування розрахунків з постачальниками і підрядниками при здійсненні оплати після оприбуткування цінностей, схема обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками, визначення і аналіз типу фінансової стійкості підприємства (станом на кінець року), тис.грн, аналіз кредиторської заборгованості підприємства (станом на кінець року), відношення дебіторської заборгованості до

кредиторської в 2023 році, вихідна інформація для побудови багатфакторної моделі діагностики платоспроможності за моделлю Конана і Гольдера, тис. грн.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

10 травня 2024р.

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні аспекти обліково - аналітичне забезпечення розрахунків з кредиторами на підприємстві	вересень 2024 р.	
2	Стан обліково - аналітичне забезпечення розрахунків з кредиторами на підприємстві	жовтень 2024 р.	
3	Удосконалення обліково - аналітичне забезпечення розрахунків з кредиторами та підвищення платоспроможності підприємства	листопад 2024 р.	
4	Висновки та пропозиції, вступ	грудень 2024 р.	
5	Список використаних джерел, вступ, оформлення роботи	грудень 2024 р.	

Здобувачка

_____
(підпис)

Горбенко К.А.
(прізвище та ініціали)

Науковий керівник

_____
(підпис)

Приходько І.П.
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	6
ABSTRACT	7
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З КРЕДИТОРАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	11
1.1. Визначення, визнання та класифікація зобов'язань перед кредиторами	11
1.2. Методичні підходи аналізу платоспроможності підприємства, показники і фактори впливу	13
1.3. Нормативно-правова база обліку розрахунків з кредиторами на підприємстві	16
Висновки до 1 розділу	19
РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З КРЕДИТОРАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	21
2.1 Організаційно-економічна характеристика Аграрно-виробничого товариства з обмеженою відповідальністю «Агроцентр К» м. Дніпро	21
2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики підприємства	25
2.3. Стан облікового забезпечення розрахунків з кредиторами на підприємстві	31
2.4. Аналіз стану розрахунків з кредиторами підприємства	36
Висновки до 2 розділу	43
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З КРЕДИТОРАМИ ТА ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	45
3.1. Напрями удосконалення обліково - аналітичне забезпечення розрахунків з кредиторами на підприємстві	45
3.2. Аналіз платоспроможності підприємства	48

3.3. Напрями підвищення платоспроможності підприємства	52
Висновки до 3 розділу	56
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61
ДОДАТКИ	71
СКОРОЧЕННЯ	
1. Коефіцієнт – Коеф.	
2. Середньрічна вартість – Серед. річ. Вартість	
3. Бухгалтерський облік – Бух. облік	

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення обліково - аналітичне забезпечення розрахунків з кредиторами на підприємстві».

Кваліфікаційна робота: с. 60, 9 рис., 10 табл., 12 додатків, 75 літературних джерел.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є процес розрахункових відносин з кредиторами, зокрема формування розрахунків з постачальниками та підрядниками в аграрних підприємствах.

Предметом дослідження є проблемні аспекти організації бух.облік, контролю розрахунків з кредиторами, зокрема з постачальниками і підрядниками в Аграрно-виробничому товаристві з обмеженою відповідальністю «Агроцентр К» м. Дніпро.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження обліково - аналітичне забезпечення розрахунків з кредиторами на підприємств, серед яких значну увагу приділяємо розрахункам з постачальниками і підрядниками, розробка шляхів їх вдосконалення.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовано історичний метод, що дало змогу дослідити походження й формування розрахунків з кредиторами у системі обліку. При вивченні теоретичних і методологічних засад обліку розрахунків з кредиторами використано діалектичний метод. В роботі застосовано загальнонаукові методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції для дослідження концептуальних підходів до визначення економічної сутності розрахунків з кредиторами. Евристичний метод експертної оцінки використали для дослідження стану обліку розрахунків з кредиторами в аграрному підприємстві.

Розроблені в кваліфікаційній роботі пропозиції можуть бути використані в практичній діяльності підприємств. Практичне впровадження даних рекомендацій дозволяє підвищити рівень об'єктивності, достовірності, аналітичності обліково-економічної інформації і наукової обґрунтованості елементів обліку стосовно розрахунків з кредиторами, що, у свою чергу, підвищить роль бух. обліку в системі управління підприємством. Особистий внесок автора полягає в розробці науково-обґрунтованих теоретичних та організаційно-методичних засад обліково - аналітичне забезпечення розрахунків з кредиторами на підприємств, формулюванні та обґрунтуванні висновків та пропозицій кваліфікаційної роботи.

АНОТАЦІЯ

Розрахунки, кредитори, аграрне підприємство, облік, удосконалення. обліково аналітичне забезпечення, розрахунки.

ABSTRACT

Theme: “Improvement of accounting and analytical support of settlements with creditors at the enterprise”.

Qualification work: p. 60, 9 figures, 10 tables, 12 appendix, 75 references.

The object of the qualification work is the process of settlement relations with creditors, in particular the formation of settlements with suppliers and contractors in agricultural enterprises.

The subject of the study is the problematic aspects of the organization of accounting, control of settlements with creditors, in particular with suppliers and contractors in the Agricultural Production Company with Limited Liability “Agrocenter K” in Dnipro. Dnipro.

The purpose of the qualification work is to study the accounting and analytical support of settlements with creditors at enterprises, among which considerable attention is paid to settlements with suppliers and contractors, and to develop ways to improve them.

Research methods. In the process of research, the historical method was used, which made it possible to study the origin and formation of settlements with creditors in the accounting system. The theoretical and methodological foundations of accounting for settlements with creditors were studied using the dialectical method. The paper uses general scientific methods of analysis and synthesis, induction and deduction to investigate the fundamental approaches to determining the economic nature of settlements with creditors. The empirical method of empirical evaluation was used to investigate the state of accounting for settlements with creditors in an agricultural enterprise.

The proposals developed in the qualification work can be used in the practical activities of enterprises. The practical application of these recommendations allows to increase the level of objectivity and reliability, analytical quality of accounting and economic information and scientific basis of accounting elements related to settlements with creditors, This, in turn, will increase the role of the accounting department in the enterprise management system. The author's personal contribution is to develop scientifically grounded theoretical, organizational and methodological foundations of accounting and analytical support for settlements with creditors at enterprises, to formulate and substantiate conclusions and proposals for qualification work.

SUMMARY

Settlements, creditors, agricultural enterprise, accounting, improvement.
accounting and analytical support, settlements.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Сучасні ринкові умови господарювання вимагають активного залучення чинників, які впливають на результативність управлінських рішень. Одним із важливих аспектів забезпечення ефективної діяльності підприємства є грамотне управління кредиторською заборгованістю. Відсутність наявних власних обігових коштів часто пов'язана з недоліками в системі обліку та аналізу заборгованості перед кредиторами. Крім того, статистичні дані свідчать про значний успіх прострочених боргів у загальній структурі кредиторської заборгованості.

Особливу увагу слід приділити розрахункам із постачальниками та підрядниками, які становлять значну частину зобов'язань підприємства. З одного боку, кредиторська заборгованість дозволяє підприємству тимчасово використовувати залучені ресурси, але з іншого — вона погіршує показники ліквідності та платоспроможності. Наявність прострочених зобов'язань також може негативно вплинути на ділову репутацію компанії. Проте грамотне управління борговими зобов'язаннями може допомогти мінімізувати ризики та усунути негативні наслідки.

Для цього необхідно створити ефективну систему обліку, аналізу та аудиту кредиторської заборгованості. Сама розробка таких підходів і обґрунтовує актуальність дослідження, обраного як тему випускної дипломної роботи.

Мета і завдання дослідження. Методом цієї кваліфікаційної роботи є вивчення особливостей обліку та аналіз розрахунків із кредиторами на підприємствах, зокрема із постачальниками та підрядниками, а також розробка рекомендацій щодо їх оптимізації.

Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких завдань:

- класифікувати зобов'язання перед кредиторами та конвертувати їх основні види;
- дослідити підходи до аналізу платоспроможності підприємств, включаючи ключові показники та чинники впливу;
- проаналізувати нормативно-правове регулювання обліку розрахунків із кредиторами;
- надати характеристику діяльності досліджуваного підприємства з точки зору його організаційно-економічних параметрів;
- оцінити організацію роботи бухгалтерської служби та особливості облікової політики підприємства;
- дослідити сучасний стан обліку розрахунків із кредиторами;
- провести аналіз існуючих розрахунків із кредиторами підприємства, виявивши сильні та слабкі сторони;
- налаштування ключових проблем в організації та контролю взаєморозрахунків із постачальниками та підрядниками;
- запропонувати шляхи вдосконалення облікових і аналітичних процесів для підвищення ефективності управління кредиторською заборгованістю;
- оцінити рівень платоспроможності підприємства та надати рекомендації для його покращення.

Об'єктом кваліфікаційної роботи існує процес взаєморозрахунків із кредиторами, зокрема організація розрахунків із постачальниками та підрядниками.

Предметом дослідження виявлено проблемні питання в організації бухгалтерський облік та контролю розрахунків із кредиторами, зокрема із постачальниками та підрядниками, в аграрно-виробничому ТОВ «Агроцентр К» м. Дніпро.

Методи дослідження. У дослідженні застосовано історичний метод, який дозволив проаналізувати виникнення та розвиток розрахунків із кредиторами в системі обліку. Для вивчення теоретичних і методологічних

основ обліку розрахунків із кредиторами використовувався діалектичний метод. У роботі також застосовуються загальнонаукові методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції, які використовуються для дослідження концептуальних підходів до визначення економічної сутності розрахунків із кредиторами. Стан обліку розрахунків із кредиторами в аграрному підприємстві було оцінено за допомогою евристичного методу експертної оцінки.

Інформаційна база дослідження. Теоретичною та методологічною базою випускної магістерської роботи стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних фахівців з питань обліку та контролю, нормативно-правові акти, галузеві методичні рекомендації щодо обліку розрахунків із кредиторами на аграрних підприємствах, матеріали науково-практичних конференцій, а також дані обліку й звітності аграрного підприємства. підприємства. До джерел інформації належать також річна звітність, бухгалтерська та статистична форми звітності, первинна документація з обліку кредиторської заборгованості та облікові реєстри. Методологічну основу роботи доповнили законодавчі та нормативні акти, що регулюють бухгалтерський облік і аудит, а також спеціалізована економічна література.

Наукова новизна одержаних результатів відбувається у поглибленні теоретичних основ і вдосконаленні обліково - аналітичне забезпечення розрахунків із кредиторами на підприємствах. Основні новаторські положення кваліфікаційної роботи полягають у наступному:

набули подальшого розвитку:

- доповнено наказ про облікову політику підприємства, у якому відображені всі зміни та документальне оформлення, відповідно до яких обсяг заборгованості згідно з НП(С)БО 11. Поточні зобов'язання відображаються за сумами, створені забезпечення визнаються витратами, непередбачені зобов'язання обліковуються на позабалансових рахунках за обліковою вартістю, а кредиторська заборгованість, строк позовної давності якої минув, можливо до доходу звітного періоду в першому наступному

місяці після закінчення строку позовної давності.

Також пропонуємо додати до робочого плану рахунків підприємства новий позабалансовий рахунок 0010 «Кредиторська заборгованість»:

- 00101 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, терміни сплати яких ще не настав з вітчизняними постачальниками»;
- 00102 «Кредиторська боргованість за товари, роботи, послуги, прострочені від вітчизняних постачальників».

Практичне застосування запропонованих автором пропозицій

ці рекомендації дозволяють підвищити рівень об'єктивності, надійності, аналітичності обліково-економічної інформації та наукової обґрунтованості елементів щодо введення розрахунків із кредиторами на підприємствах, що в свою чергу збільшують роль бухгалтерський облік.

Особистий внесок автора полягає у розробці науково обґрунтованих теоретичних та організаційно-методичних основ обліку й контролю розрахунків із кредиторами, формулюванням та обґрунтуванням висновків і пропозицій магістр.

Під час проведення дослідження та написання кваліфікаційної роботи було проведено апробацію результатів дослідження. Основні положення та результати представлені на II Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи», яка відбулася на базі Дніпровського державного аграрно-економічного університету 30-31 жовтня 2024 р.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновку та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Робота викладена на 60 сторінках, містить 12 таблиць, 9 рисунків та 12 додатків. Список використаних джерел містить 75 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З КРЕДИТОРАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Визначення, визнання та класифікація зобов'язань перед кредиторами

Зобов'язання охоплюють різні аспекти діяльності підприємства та виникають з моменту прийняття будь-якого рішення. Проте не всі зобов'язання є чинними. Лише ті, що супроводжуються рішенням про реалізацію із залученням ресурсів і мають юридичне оформлення, можна вважати фінансовими.

Заборгованість відображає стан розрахунків за фінансовими зобов'язаннями на будь-який момент часу. Фінансове зобов'язання є належним чином оформленою угодою, що здійснює обмін ресурсами з грошовим виміром.

Кредиторська заборгованість — це тимчасово залучені підприємством грошові кошти, які підлягають поверненню юридичної або фізичної особи. Її виділено на нормальну (законну), яка залишається в межах чинних термінів її сплати, і прострочена, яка не була погашена після закінчення термінів. Кредиторська заборгованість відображає вартісну оцінку фінансових зобов'язань підприємства перед усіма суб'єктами економічних відносин [4].

Прогнозний розрахунок кредиторської заборгованості є першим етапом у формуванні бюджету руху коштів і прогнозного балансу, а також для виконання фінансового

відображають число оборотів за період, можна розрахувати за такою формулою:

$$K_{окз} = R_{п} / K_{з} , \quad (1.1)$$

де $R_{п}$ – вартість реалізованої продукції (собівартість);

$K_{з}$ – середнє річне кредиторська заборгованість.

Однак підприємство, яке взяло на себе зобов'язання, не може ідентифікувати їх як кредиторську заборгованість у момент реєстрації. У таблиці 1.1 представлені різні підходи до визначення цього поняття, об'єднані за групами відповідно до того, як його тлумачити інші автори.

Зобов'язання підприємства щодо розрахунків з постачальниками та підрядниками є короткостроковими, які виникають в результаті процесу постачання товарів або надання послуг. Згідно з НП(С)БО 11 для бух.облік ці зобов'язання поділяються на певні категорії (див. рис. 1.1). Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», зобов'язанням вважається заборгованість підприємства, що виникла через події в минулому, і погашення якої очікується у майбутньому, що призведе до зменшення економічних вигод та ресурсів підприємства.

Таблиця 1.1

Визначення поняття «зобов'язання» в обліково-економічній літературі

Групи авторів	Тлумачення терміну «Зобов'язання»
В.Ф. Палій, Т.М. Романова, Н.В. Власова	Вважають зобов'язанням економічний борг підприємства, що виникає внаслідок отримання товарів, послуг чи інших ресурсів.
М.Я. Азаров, Г.В. Калетник, О.А. Юрковський	Описують зобов'язання як обов'язок суб'єкта господарювання здійснити певну дію або передати активи на користь інших осіб.
Р.П. Кузьменко, Л.І. Беляєва, Д.Ю. Смирнов, Р.Е. Ланін	Розглядають зобов'язання як юридично оформлені взаємовідносини між сторонами, що передбачають певні зобов'язання.
О.С. Петрик, Л.П. Кравець, О.Л. Козак	Визначають зобов'язання як фінансову відповідальність підприємства перед кредиторами, пов'язану з виконанням умов договору.
А.Р. Кушнір, В.О. Коцюба	Вважають зобов'язанням правову основу для майбутніх виплат за придбані ресурси або виконані послуги.

Зобов'язання мають широкий характер і проникають в усі сфери діяльності підприємства, виходячи з моменту прийняття будь-якого рішення,

проте не кожне зобов'язання є дійсним.

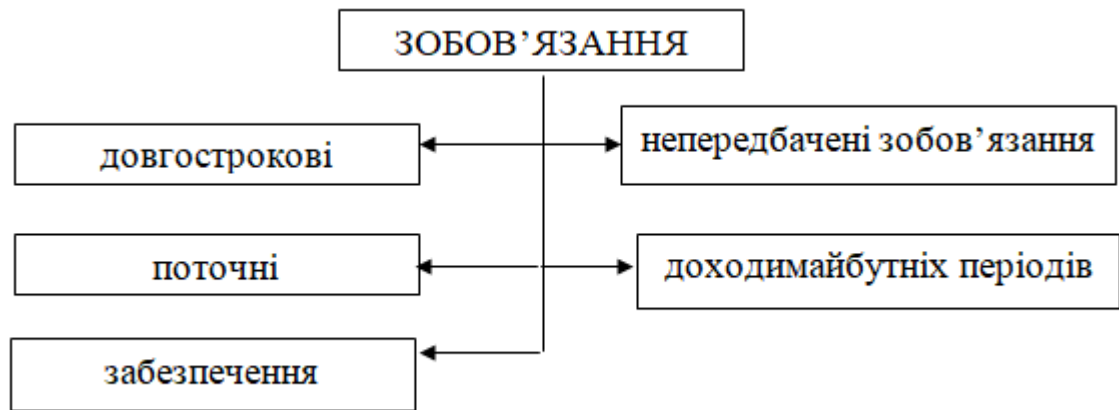

Рис 1.1. Класифікація зобов'язання відповідно НП(С)БО 11
«Зобов'язання»

Сьогодні існує багато підприємств, діяльність яких значною мірою залежить від зобов'язань за розрахунками з постачальниками і підрядниками. Це зобов'язання є невід'ємною частиною їх фінансової та операційної структури, що не забезпечує постачання товарів і послуг, переважно для повсюдної діяльності. Від поточного виконання цих зобов'язань забезпечується стабільність і безперервність виробничих процесів, а також здатність підприємства задовольняти потреби клієнтів і партнерів. Без належного обліку та контролю над цими зобов'язаннями підприємство може зіткнутися з фінансовими труднощами та ризиками порушення договірних зобов'язань.

1.2. Методичні підходи аналізу платоспроможності підприємства, показники і фактори впливу

Сучасні економічні умови господарювання вимагають від керівництва підприємств нових підходів до управління, зокрема, аналізу ключових показників діяльності, який є невід'ємною частиною цього процесу. Однією з

отриманих складових систем аналізу є аналіз платоспроможності підприємства. Він дозволяє оцінити спроможність компанії завчасно і в повному обсязі виконувати планові платежі та зобов'язання термінової діяльності, а також підтримувати стабільний ритм господарської діяльності. Такий аналіз є критично важливим для забезпечення фінансової стійкості та ефективності підприємства в умовах конкурентного середовища [65].

Аналіз та оцінка різних поглядів на визначення платоспроможності підприємства дозволили виділити її ключові характеристики (рис. 1.2) і розробити власне трактування цього поняття.

Рис. 1.2. Основні сутнісні характеристики платоспроможності підприємства

Нормативне значення коеф. автономії становить $K_{авт} > 0,5$. Це свідчить про здатність підприємства повністю покрити свої зобов'язання за рахунок власних активів. Зростання коеф. автономії відображає підвищення фінансової незалежності підприємства та зміцнення гарантій виконання його зобов'язань. Отже, вищий показник автономії є індикатором більш стабільного фінансового стану підприємства.

Коеф. фінансової стійкості (Кфс) характеризує співвідношення між власним капіталом і залученими коштами підприємства. Цей показник відображає, скільки позикових ресурсів припадає на кожну гривню власного капіталу, інвестованого в активи. Оптимальним вважається значення коеф., що перевищує 1 ($K_{фс} > 1$). Перевага власного капіталу над позиковими коштами вказує на стійкий фінансовий стан підприємства та його низьку залежність від зовнішнього фінансування.

Коеф. фінансового левериджу (Кфл) відображає співвідношення між довгостроковими зобов'язаннями та власними коштами підприємства. Він демонструє, яка частка довгострокових боргів припадає на кожну одиницю власного капіталу. Вважається, що Кфл має бути меншим за 1 ($K_{фл} < 1$), що свідчить про відносно стабільний фінансовий стан компанії.

Коефіцієнт покриття (або платоспроможності) показує, чи є в підприємства достатньо оборотних активів для покриття своїх поточних зобов'язань протягом року. Цей показник розраховується шляхом поділу загальної вартості оборотних активів на суму поточних зобов'язань.

Коеф. покриття (Кп) показує, скільки одиниць оборотних активів припадає на одну одиницю поточних зобов'язань. Оптимальним значенням цього показника вважається інтервал 1,5–2,5, при цьому він повинен обов'язково перевищувати 1. Якщо сума оборотних активів перевищує обсяг поточних зобов'язань, це свідчить про платоспроможність і фінансову стійкість підприємства, а також про його здатність своєчасно виконувати свої зобов'язання.

1.3. Нормативно-правова база обліку розрахунків з кредиторами на підприємстві

Бухгалтерський облік на підприємствах з різними формами власності здійснюється виключно відповідно до діючих нормативно-правових актів. Розрахунки підприємств із постачальниками та підрядниками регламентуються такими законодавчими та нормативними документами:

- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який визначає загальні засади ведення бух.облік та складання фінансової звітності.
- Інструкція № 291, що регламентує застосування Плану рахунків бух.облік активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій, визначає порядок ведення облікових операцій на підприємствах.
- Національні положення (стандарти) бух.облік (НП(С)БО) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», що встановлюють правила формування звітності підприємств.
- НП(С)БО 11 «Зобов'язання», який визначає порядок обліку зобов'язань підприємств.
- Наказ № 390, який затверджує Методичні рекомендації щодо використання реєстрів бух.облік, встановлює процедури ведення облікових записів.
- Наказ № 88 про затвердження Положення щодо документального забезпечення записів у бух. обліку, який встановлює вимоги до оформлення первинних документів.
- Закон України «Про аудиторську діяльність» № 3125-ХІІ від 22 квітня 1993 року (з подальшими змінами), що регулює основи здійснення аудиту в Україні.

– Міжнародні стандарти аудиту, зокрема МСА 300 «Планування» і МСА 700 «Аудиторський висновок щодо фінансової звітності», які визначають принципи та підходи до аудиторської перевірки фінансової звітності.

Відповідно до Закону України «Про бух. облік та фінансову звітність в Україні», під зобов'язаннями розуміється заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і вимагає погашення у майбутньому, що, як очікується, призведе до скорочення ресурсів підприємства, які містять економічні вигоди.

Методологія формування та обліку зобов'язань, а також правила їх відображення у фінансовій звітності визначаються Національним положенням (стандартом) бух.облік (НП(С)БО) 11 «Зобов'язання».

Однак, оскільки національні стандарти бух.облік розроблено на основі міжнародних стандартів і вони не повинні їм суперечити, важливо також звернути увагу на вимоги, встановлені Міжнародними стандартами бух.облік (МСБО).

У міжнародній практиці облік зобов'язань регулюється такими стандартами, як МСБО 1 «Подання фінансових звітів», МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання та розкриття інформації» та МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи».

Для визначення спільних рис і відмінностей між цими положеннями виконано їх порівняльний аналіз, результати якого наведено у таблиці 1.2.

Оскільки національні стандарти бух.облік створювалися на основі міжнародних, НП(С)БО 11 «Зобов'язання» та МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» мають спільні риси. Зокрема, це стосується використання однакових термінів, таких як «зобов'язання» та «забезпечення», а також визначення поняття «зобов'язання».

Однак, між цими стандартами існують суттєві відмінності. Наприклад, у питанні визнання зобов'язань НП(С)БО 11 акцентує увагу на самому понятті зобов'язань, тоді як МСБО 37 детально розглядає забезпечення.

Таблиця 1.2

Порівняльна характеристика міжнародного та національного стандартів з
обліку зобов'язань

МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи»	НП(С)БО 11 «Зобов'язання»	Висновки
1	2	3
Сфера застосування		
<p>Застосовується всіма суб'єктами господарського обліку для забезпечення, умовних зобов'язань та умовних активів, за тими, що відбуваються внаслідок контрактів, які підлягають виконанню, за моментом, коли контракт є обтяжливим, або якщо на цій ситуації розширюється дія іншого стандарту. Також до забезпечення реструктуризації, зокрема у випадку припиненої діяльності.</p>	<p>Норми цього положення застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами, незалежними від форми власності, за деякими бюджетними установами та підприємствами, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за МСФЗ. Застосування забезпечення з урахуванням особливостей оцінки та розкриття інформації щодо зобов'язань, визначених іншими НП(С)БО.</p>	<p>Норми цього положення стосуються всіх суб'єктів господарського обліку, які мають завдання із забезпечення, умовними зобов'язаннями та активами, що виконуються в результаті виконання договорів, у тому числі обтяжливих, або підпадають під дію іншого стандарту. Вони застосовуються також до забезпечення реструктуризації, включаючи припинену діяльність. Положення охоплює підприємство, організацію та юридичні особи будь-якої форми власності, за межами бюджетних установ та підприємств, що складають фінансову звітність за МСФЗ. Враховуються також особливості оцінки та розкриття зобов'язань, визначених інших НП(С)БО.</p>
Визначення зобов'язань		
<p>Зобов'язання - це наявна забороненість суб'єкта господарювання, що спостерігається через минулі події і, як очікується, призведе до виведення ресурсів із суб'єкта, які забезпечують забезпечення.</p>	<p>Зобов'язання — це наявна заборгованість підприємства, що виникла в результаті минулих подій і передбачає вибуття ресурсів, які мають економічну вигоду.</p>	<p>Зобов'язання є наявною заборгованістю суб'єкта господарювання, яка відбувається через минулі події і, за очікуваннями, призведе до появи ресурсів із суб'єкта. Це визначення визначає фінансові зобов'язання, що потребують ресурсних витрат для їх погашення в майбутньому.</p>

1	2	Продовження табл.1.2 3
Визнання зобов'язань		
<p>Забезпечення повинно бути визнано, якщо: суб'єкт господарювання має поточну заборгованість (як юридичну, так і конструктивну), що виникла внаслідок попередньої події; є висока ймовірність, що для погашення цієї заборгованості знадобитися вибуття ресурсів, які складаються з економічних вигод; можливо точно оцінити суму боргованості.</p>	<p>Зобов'язання визнається, коли його сума може бути точно визначена, і є ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому через його погашення. Якщо на дату складання балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, його сума враховується як дохід звітного періоду.</p>	<p>Забезпечення визнається, якщо є поточна заборгованість, що виникла через минулі події, ймовірно, потребує вибуття ресурсів і можлива точна оцінка суми. Зобов'язання визнається, коли його сума точно визначена, і є ймовірність зменшення економічних вигод через погашення. Якщо зобов'язання не підлягає погашенню, його сума враховується як дохід.</p>

Серед ключових відмінностей між НП(С)БО 11 та МСБО 37 слід зазначити, що національний стандарт не включає таких важливих термінів і їхніх визначень, як: «подія, що зобов'язує», «юридичне зобов'язання», «конструктивне зобов'язання», «теперішня заборгованість», «достовірна оцінка зобов'язання» та «найкраща оцінка витрат для погашення поточної заборгованості на дату балансу».

Таким чином, у контексті бух.облік розрахункові операції можна розглядати двояко: як динамічний процес, що відображає рух коштів, і як статичний стан, який демонструє заборгованість між учасниками розрахунків.

Висновки до 1 розділу

1. Різні підходи до трактування поняття «кредиторська заборгованість» вказують на наявність певних розбіжностей у його визначенні. Здебільшого дослідники трактують кредиторську заборгованість

як грошові зобов'язання, деякі вважають її частиною майна або формою розрахунків за надані товари та послуги. Проте жоден з них не акцентує увагу на тому, що кредиторська заборгованість є важливою складовою частиною капітального кругообігу.

2. У процесі організації обліку важливим аспектом є створення списку облікових номенклатур, що мають бути зв'язані з управлінською діяльністю конкретного підприємства. Первинні документи, згадані раніше, є невід'ємною частиною облікових номенклатур, виступаючи як носії цих номенклатур. Більшість таких носіїв визначають централізовано, а якщо цього не зроблено, їх розробляють і додають до збірників форм первинних документів.

3. Основною метою аналізу платоспроможності підприємства є виявлення можливих шляхів і розрахунок резервів для покращення структури активів і пасивів. Це дозволяє підвищити здатність підприємства своєчасно та ефективно виконувати свої фінансові зобов'язання, що виникають через кредитні чи інші грошові операції з визначеними термінами погашення, що, у свою чергу, сприяє збільшенню ринкової вартості підприємства.

4. Законодавство встановлює правила для регулювання розрахунків з кредиторами. Всі господарські операції відповідно до чинних норм обліковуються і реєструються в відповідних реєстрах бух.облік.

РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З КРЕДИТОРАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика Аграрно-виробничого товариства з обмеженою відповідальністю «Агроцентр К» м. Дніпро

АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро володіє власним майном, веде окрему фінансову звітність, має поточні рахунки в банках, а також використовує круглу печатку, штампи та бланки, які відповідають вимогам його діяльності. Підприємство має три виробничі бригади, кожна з яких спеціалізується на вирощуванні різних культур та очолюється бригадиром. Також в складі господарства функціонують ремонтна майстерня, автогараж і будівельно-ремонтна бригада, які обслуговують тваринницькі ферми. Спеціалізація підприємства зосереджена на виробництві харчової, м'ясо-молочної продукції, що є важливим напрямком розвитку сільського господарства і має значний вплив на економічну діяльність.

Оцінка майна АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро за 2019-2023 рр., тис. грн показує значний ріст активів підприємства за зазначений період. Загальна сума активів збільшилась з 2566,9 тис. грн у 2019 році до 8538,0 тис. грн у 2023 році, що становить приріст на 3326,2%. Це свідчить про суттєве розширення підприємства, зокрема завдяки значному зростанню необоротних активів. Необоротні активи, зокрема основні засоби, показали вражаючий приріст, збільшившись з 799,8 тис. грн у 2019 році до 4805,0 тис. грн у 2023 році, що свідчить про інвестиції підприємства в довгострокові ресурси та модернізацію виробничих потужностей. Основні засоби збільшились з 750,8 тис. грн у 2019 році до 4732,0 тис. грн у 2023 році, що вказує на значне оновлення технологічної бази підприємства. Довгострокові біологічні активи зросли з 49,0 тис. грн у 2019 році до 73,0 тис. грн у 2023 році, що вказує на зростання виробничого потенціалу в аграрному секторі. Оборотні активи, які складають основну частину

короткострокових ресурсів підприємства, також показали приріст — з 176,7 тис. грн у 2019 році до 373,3 тис. грн у 2023 році (збільшення на 211,25%). Оборотні виробничі фонди зросли з 81,93 тис. грн у 2019 році до 282,3 тис. грн у 2023 році, що вказує на інвестиції в матеріально-технічну базу підприємства. Виробничі запаси зросли з 7,75 тис. грн у 2019 році до 10,4 тис. грн у 2023 році (приріст на 134,2%), що свідчить про зміни в стратегії зберігання та управління сировиною. Фонди обігу показали незначне зменшення, з 94,78 тис. грн у 2019 році до 91,0 тис. грн у 2023 році, що може свідчити про покращення ефективності використання коштів. Готова продукція і товари підприємства збільшились з 7,26 тис. грн у 2019 році до 60,2 тис. грн у 2023 році, що на 829,3% більше, вказуючи на збільшення виробничих потужностей і покращення комерційної діяльності. У період з 2019 по 2023 рік поточна дебіторська заборгованість зменшилася з 82,55 тис. грн до 5,2 тис. грн, що свідчить про ефективніше проведення розрахунків із клієнтами та скорочення прострочених боргів. Водночас грошові кошти та поточні фінансові інвестиції зросли з 4,97 тис. грн до 25,6 тис. грн, що свідчить про підвищення ліквідності підприємства. Таким чином, ТОВ «Агроцентр-К» демонструє позитивну динаміку розвитку, зокрема завдяки зростанню капіталу, модернізації та збільшенню виробничих потужностей. Водночас, важливим є забезпечення ефективного використання нових основних засобів та збереження ліквідності підприємства для стабільної діяльності в майбутньому. Для детальнішого аналізу АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро розглянемо динаміку і стан основних фондів підприємства за їх функціональним призначенням, використовуючи дані таблиці з додатку А.

Оцінка капіталу АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро за 2019-2023 роки показує значні зміни у складі та структурі пасивів підприємства. Загальний капітал підприємства з 2019 по 2023 рік збільшився на 332,73%, що свідчить про значне зростання фінансової стійкості та можливостей для подальшого розвитку. Окрім того, для глибшого аналізу ми розглянемо фінансові

результати компанії за допомогою таблиці, наведеній у додатку Б. Власний капітал протягом цього періоду також збільшився на 199,01%, що вказує на покращення фінансової незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Статутний капітал за цей період залишався на стабільному рівні, що підтверджує незмінність умов заснування підприємства. Незважаючи на це, у 2023 році статутний капітал зменшився до 0,8 млн грн, що може свідчити про коригування умов організації або реструктуризацію підприємства.

Зобов'язання підприємства також зазнали значного зростання, зокрема у 2023 році вони досягли рівня 444,3 млн грн, що на 875,21% більше, ніж у 2019 році. Це може бути наслідком активного залучення позикових коштів або збільшення обсягів операцій з кредиторами. Забезпечення наступних витрат і платежів, хоча й зросло на 505,51%, залишалось стабільно на високому рівні, що може вказувати на передбачувану потребу у фінансуванні для покриття майбутніх витрат.

Довгострокові зобов'язання значно зросли на 1397,06%, що може вказувати на залучення довгострокових кредитів чи інших фінансових ресурсів для реалізації масштабних інвестиційних проектів. Поточні зобов'язання залишалися відносно стабільними, демонструючи незначне зростання на 337,17%, що може свідчити про збільшення короткострокових боргів або підвищення рівня поточної кредиторської заборгованості.

Кредиторська заборгованість в 2023 році досягла рівня 14,3 млн грн, що на 137,96% більше, ніж у 2019 році. Це може вказувати на зміни в умовах розрахунків з постачальниками або підрядниками підприємства. Загалом, оцінка капіталу підприємства свідчить про його значне зростання, але й про зростання зобов'язань, що потребує уважного управління фінансовими потоками для забезпечення платоспроможності та стабільності на майбутнє.

Для подальшого пояснення ми будемо використовувати стабільність фінансової системи компанії, як зазначено в Додатку В. За період з 2019 по

2023 рік АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро зазнав значного збільшення вартості основних засобів. Вартість основних засобів на початок року зросла на 32,12%, а їх надходження за рік показали помітне коливання, зокрема, найбільше надходжень спостерігалось у 2019 та 2022 роках. Амортизація за цей період зросла на 250,51%, що свідчить про збільшення зносу майна. Знос основних засобів на кінець року також зріс, але коеф. зносу залишався на високому рівні, що вказує на старіння частини основних засобів. Коеф. оновлення значно покращився в 2023 році, що свідчить про активну заміну і оновлення майна. Однак коеф. заміни залишався низьким, що вказує на недостатній рівень простого відтворення основних засобів.

Далі ми обговоримо ліквідність, заборгованість і доходи АВ ТОВ «Агроцентр-К», м. Дніпро, використовуючи таблицю в Додатку Д. Фінансові результати діяльності ТОВ «Агроцентр-К» демонструють стабільне зростання основних фінансових показників, зокрема доходів та чистого прибутку. За період з 2019 по 2023 рік дохід від реалізації продукції збільшився на 343,02%, що свідчить про позитивну динаміку розвитку компанії. Чистий дохід також зріс на 328,29%, при цьому збережено стабільний рівень собівартості та адміністративних витрат. Валовий прибуток і прибуток від операційної діяльності зросли на 308,32% та 410,45% відповідно, що підкреслює ефективність операційної діяльності підприємства. Проте, витрати на збут і фінансові витрати також зросли, що вимагає подальшого контролю за витратами. Чистий прибуток за цей період збільшився на 399,91%, що свідчить про здатність компанії генерувати прибуток, незважаючи на збільшення витрат.

Для глибшого аналізу ми вивчимо господарську діяльність ферми, звернувшись до таблиці, яка наводиться в Додатку Е.

Аналіз фінансових показників АВ ТОВ «Агроцентр-К» вказує на зміни у структурі та ефективності діяльності підприємства впродовж 2019-2023 років. Зокрема, коеф. автономії у 2023 році знизився до 0,58, що свідчить про зменшення рівня власної фінансової незалежності, порівняно з

високим показником у 2019 році (0,90). Це вказує на більшу залежність підприємства від зовнішнього фінансування, що може збільшити фінансовий ризик. У той же час, коеф. фінансового ризику значно зріс, що свідчить про зростаючу залежність від позикових коштів.

Оцінка ліквідності, платоспроможності та оборотності оборотних активів АВ ТОВ «Агроцентр- К» наведений в додатку Ж.

Суттєвим є зниження коеф. фінансування до 1,02 у 2023 році, що означає зменшення здатності підприємства покривати свої зобов'язання власними коштами. Коеф. довгострокового залучення позикових коштів, навпаки, значно зріс, досягнувши 0,55, що вказує на збільшення частки довгострокового фінансування. Однак, коеф. маневреності власного капіталу зберігається на високому рівні, що демонструє здатність підприємства гнучко реагувати на зміни в ринку та здійснювати ефективне управління капіталом.

Загалом, попри деяке погіршення деяких фінансових показників, таких як коеф. автономії та фінансовий ризик, АВ ТОВ «Агроцентр-К» зберігає стійкість завдяки високому рівню маневреності та здатності адаптуватися до змін. Однак необхідно приділити увагу зниженню рівня фінансової незалежності і підвищенню ефективності використання позикових коштів для забезпечення стабільного розвитку підприємства в майбутньому.

2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики підприємства

Облікова політика АВ ТОВ «Агроцентр-К», м. Дніпро, розробляється безпосередньо керівництвом компанії, включаючи директора та головного бухгалтера, шляхом видачі відповідного наказу або розпорядження. Цей документ обов'язково має містити детальний опис основних методичних

принципів ведення бух.облік, технічних аспектів його виконання та складання фінансової і статистичної звітності, а також організаційні питання діяльності бухгалтерії. Враховуючи чинне законодавство, підприємству надано значну свободу у формуванні облікової політики.

Форма журналів-ордерів та розподіл граф для обліку визначаються відповідно до специфіки операцій, при цьому завчасно вказується можливе кореспондування рахунків. Журнали-ордери структуровані на основі кредитового принципу, що означає, що всі фінансові операції фіксуються по кредиту синтетичних рахунків в деталізації по дебетових рахунках. Це обрано для того, щоб краще відображати характер операцій і забезпечити ефективний контроль за використанням активів підприємства.

Дебетові обороти за кожний місяць по кожному рахунку можна підрахувати, використовуючи дані з журналів-ордерів. Деякі з них побудовані таким чином, що дозволяють вести як синтетичний, так і аналітичний облік, і містять всю необхідну інформацію для правильного обліку кожного об'єкта. Схема журнально-ордерної форми, застосовуваної АВ ТОВ «Агроцентр-К», м. Дніпро, представлена на рисунку 2.1.

Структура обліково-аналітичної служби АВ ТОВ «Агроцентр-К», м. Дніпро, представлена лінійно-функціональною моделлю (див. Рис. 2.2). Головний бухгалтер несе відповідальність за організацію облікового апарату компанії. Заступник головного бухгалтера безпосередньо підпорядковується головному бухгалтеру і виконує функції контролю та управління за обліковим процесом.

Така організаційна структура вважається ефективною для даного підприємства, оскільки вона полегшує роботу головного бухгалтера, який має широкий спектр обов'язків, включаючи ведення податкового обліку, складання фінансової звітності та облік процесів реалізації. Зазначена структура допомагає забезпечити систематичність і точність облікових даних, знижуючи ризики помилок та покращуючи оперативність обробки інформації.

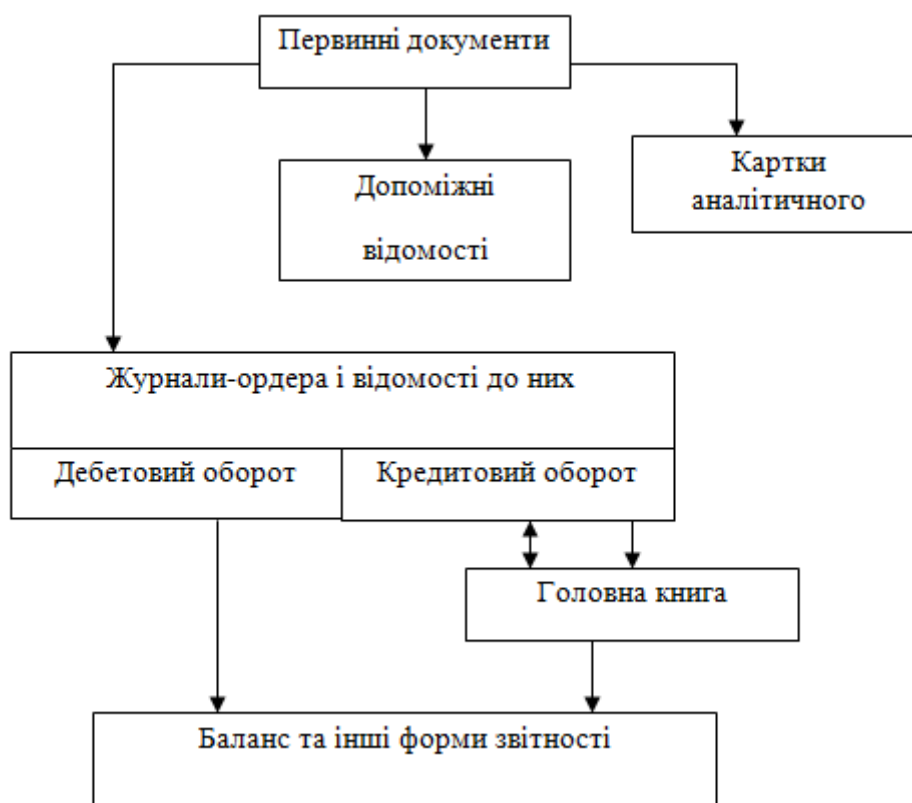

Рис. 2.1. Схема журнально-ордерної форми АВ ТОВ «Агроцентр-К», м. Дніпро

Ця модель забезпечує чіткий розподіл обов'язків між різними членами бухгалтерської служби, що сприяє координації роботи та швидкому реагуванню на запити і зміни в обліковій політиці. Завдяки цьому, підприємство може підтримувати високу ефективність у своїх облікових та фінансових процесах, забезпечуючи точність і своєчасність подання необхідної інформації як внутрішнім, так і зовнішнім стейкхолдерам.

Якісний склад працівників облікової служби АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро можна узагальнити за допомогою наведеного нижче аналізу. Всі співробітники мають економічну освіту, а більшість з них здобули вищу освіту, за винятком одного працівника. Переважна частина персоналу регулярно підвищує свою кваліфікацію через курси та тренінги, активно користується професійною літературою і є досвідченими користувачами

комп'ютерної техніки. Це дозволяє їм ефективно виконувати свої обов'язки та бути на рівні сучасних вимог облікової діяльності.

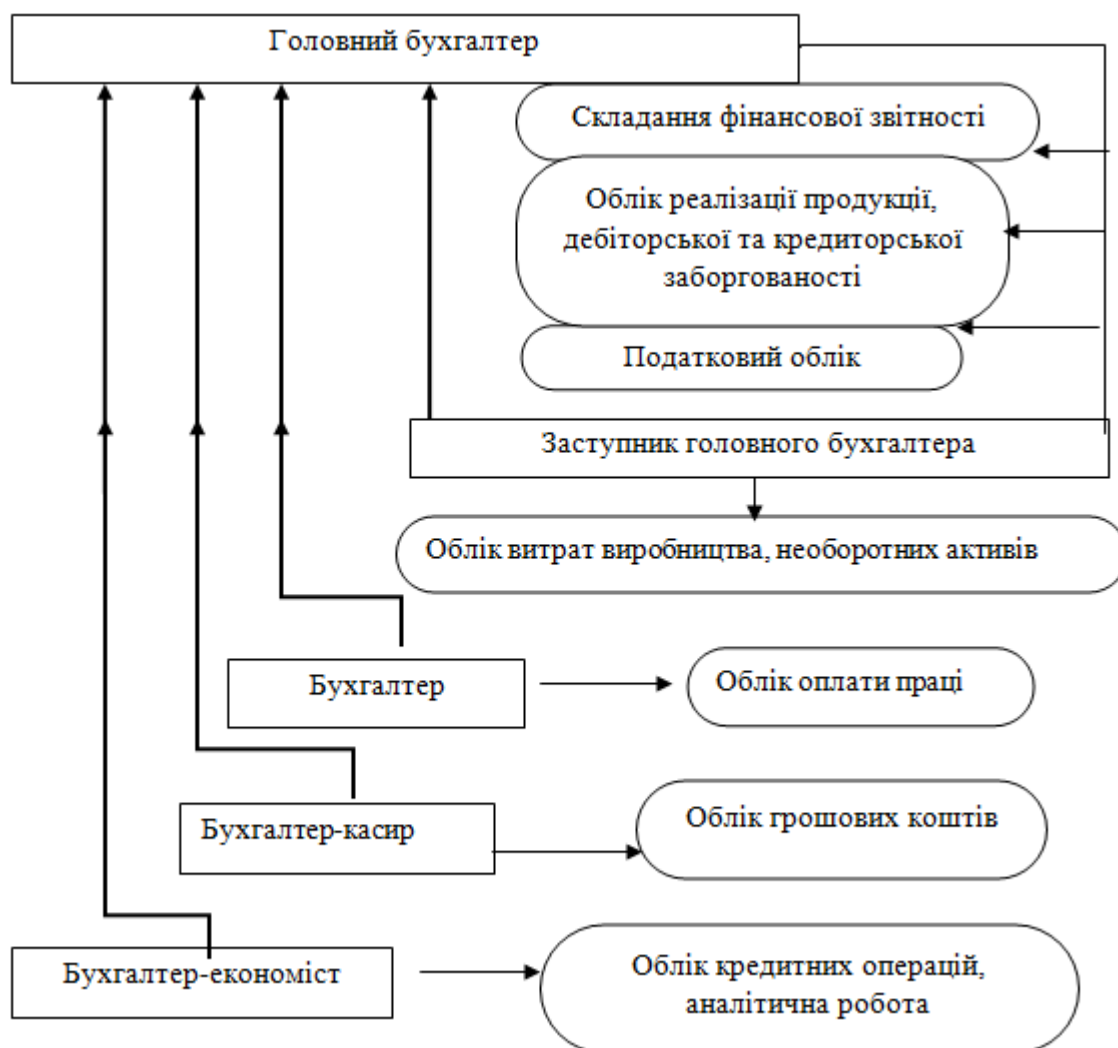

Рис. 2.2. Лінійно-функціональна організація бухгалтерської служби в АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро

Для забезпечення належного документообігу та ефективної роботи з первинними документами, важливим етапом є розробка Плану-графіка документообігу, що визначає порядок використання документів за окремими напрямками обліку. Така система дозволяє забезпечити правильний та організований рух документів на підприємстві, що сприяє збереженню високої якості облікових процесів.

Відсутність графіка документообігу в товаристві є негативним фактором, оскільки це може призвести до порушення термінів складання, перевірки та подачі первинних документів. Це, у свою чергу, ускладнює процес запису в реєстри синтетичного обліку, що може негативно вплинути на коректність визначення доходів та витрат у рамках облікового періоду. З метою виправлення ситуації рекомендується АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро впровадити окремі плани-графіки документообігу для кожної ділянки облікової діяльності.

Чисельність облікової служби підприємства безпосередньо залежить від обсягу та специфіки його господарської діяльності, а також від організаційної структури та наявності необхідних засобів обліку. Для оцінки трудомісткості виконуваних бухгалтерських операцій використовується спеціальна формула, яка враховує усі фактори, що впливають на трудові витрати в процесі бух.облік:

$$T_3 = \sum_{i=1}^n T_i,$$

де, T_3 — загальна трудомісткість стандартного набору робіт за рік;

T — трудомісткість окремих видів робіт з бух.облік;

n — кількість видів робіт, які виконуються.

Трудомісткість для кожного виду робіт (T) розраховується за наступною формулою:

$$T = \sum_{i=1}^n T_0 \times V_i,$$

де, T_0 — часові витрати на виконання конкретного типу роботи (вказані у першому розділі Міжгалузевих нормативів чисельності, карти 1-11);

V_i — обсяг виконаної роботи конкретного типу за рік.

Чисельність працівників бухгалтерії можна розрахувати за допомогою наступної формули:

$$N = (T_z / \Phi) \times K \times K_{k.p.z.} \quad (2.3)$$

де, N — нормативна чисельність працівників, осіб;

T_z — загальна трудомісткість робіт за типами;

Φ — річний фонд робочого часу одного працівника, год.;

K — коеф., який враховує заплановані невиходи працівників (відпустки, хвороби) (зазвичай дорівнює 1,15);

K_{к.п.з.} — коеф., що враховує частку робіт з бух.облік та звітності, що виконуються на персональних електронних обчислювальних машинах, розраховану методом дослідження.

Отже:

$$T_z = 28,32 * 241 = 6825,12 \text{ (год.)}$$

$$T = 0,12 * 236 = 28,32 \text{ (год.)}$$

$$N = (6825,12/1920) * 1,3 * 1,15 = 5,3 \text{ (осіб)}$$

Розрахунки свідчать, що для ефективного та безперебійного функціонування бухгалтерії АВ ТОВ «Агроцентр-К» у м. Дніпро оптимальною є кількість працівників у складі п'яти осіб. Така чисельність штатних працівників відповідає вимогам і дозволяє забезпечити належний рівень бух.облік. Отже, можна зробити висновок, що структура бухгалтерської служби організована правильно, і в даний момент немає потреби в коригуванні кількості працівників.

2.3. Стан облікового забезпечення розрахунків з кредиторами на підприємстві

Розрахунки з постачальниками та підрядниками здійснюються

безготівковим способом. Порядок проведення таких розрахунків регулюється Інструкцією № 377/8976 «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті», затвердженою постановою Правління Національного банку України від 21 січня 2004 року № 22 [42].

Документообіг в АВ ТОВ «Агроцентр-К», м. Дніпро, починається з отримання рахунка-фактури від постачальника для оплати. При відвантаженні товару постачальник видає накладну або видаткову накладну разом із податковою накладною. Накладні записуються в журнал реєстрації накладних, а податкові накладні — у реєстр отриманих та виданих податкових накладних.

Для отримання товару зі складу постачальник оформляє довіреність, яку бухгалтер реєструє в журналі реєстрації довіреностей. Розрахунки постачальнику здійснюється через платіжне доручення. Наприкінці місяця у фінансовому обліку складаються журнал та відомість по рахунку 631, а також оборотно-сальдова відомість по цьому ж рахунку. У податковому обліку формується податкова декларація з ПДВ.

Немає суттєвої різниці в порядку здійснення оплати або оформлення документів, якщо здійснюється повна чи часткова попередня оплата. Основна різниця полягає тільки у відображенні цих операцій в бухгалтерському обліку.

Якщо в договорі передбачена передплата, то схема обліку операцій в АВ ТОВ «Агроцентр-К», м. Дніпро, виглядає так, як показано на рисунку 2.3.

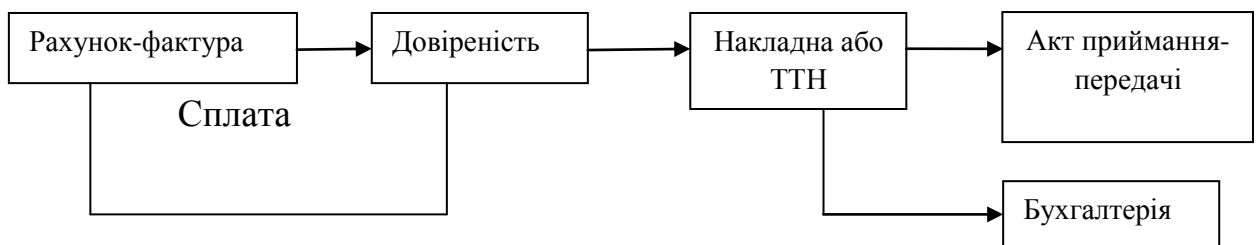

Рис 2.3. Схема документування розрахунків з постачальниками і підрядниками на умовах попередньої оплати

У випадку надання послуг або виконання робіт, підставою для проведення розрахунків є підписаний замовником акт виконаних робіт або наданих послуг.

Якщо в договорі вказано, що оплата буде здійснюватися після надходження товарів або послуг, то порядок обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками виглядає наступним чином, як показано на рисунку 2.4.

Для нарахування ПДВ постачальником виписується податкова накладна, яка служить підставою для формування податкового кредиту у АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро та для фіксування податкових зобов'язань постачальника. Податкова накладна складається в момент виникнення податкових зобов'язань підприємства в двох примірниках. Оригінал надається підприємству, а копія залишається у постачальника. Крім того, надається товарний чек або інший платіжний документ, що підтверджує факт передачі товару чи прийняття платежу, із зазначенням суми податку.

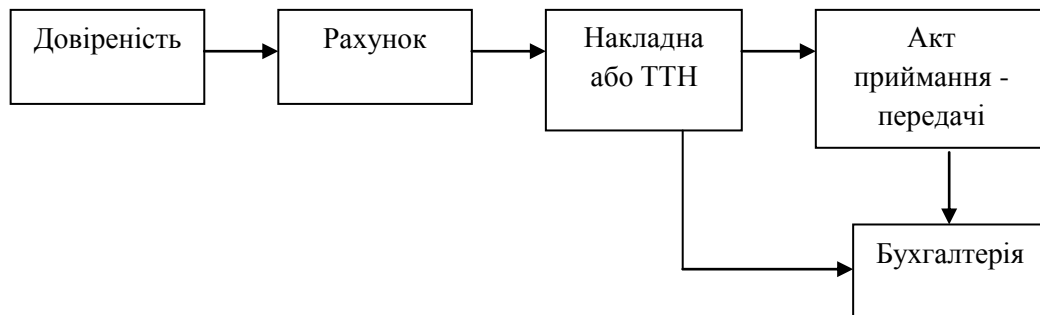

Рис 2.4. Схема документування розрахунків з постачальниками і підрядниками при здійсненні оплати після оприбуткування цінностей

Що стосується обліку розрахунків з постачальниками в АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро, то він відповідає вимогам законодавства, але виявлені деякі недоліки. Процес документального оформлення операцій є складним і трудомістким, що створює певні труднощі. Аналіз облікових процедур виявив проблеми, зокрема дублювання записів у бухгалтерських документах та недостатню ефективність контролю. У зв'язку з цим,

важливим завданням є зниження трудомісткості процесу складання первинних документів при забезпеченні повноти інформації для контролю правильності відображення операцій в обліку.

Одними з основних недоліків в АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро є відсутність чітко визначеного графіка документообігу для розрахунків з постачальниками та підрядниками. Крім того, у наказі про облікову політику не приділено уваги поточним зобов'язанням підприємства, а також не розроблено посадову інструкцію для бухгалтера з обліку розрахунків, хоча така посада є в штатному розкладі. Відсутність проведення аудиторських перевірок також є значним недоліком. Розрахунки за отримані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи та надані послуги здійснюються на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» згідно з робочим планом рахунків підприємства.

У складі рахунку 63 існують два субрахунки: 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками та підрядниками» та 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками та підрядниками». Однак на підприємстві АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро використовується лише субрахунок 631 для обліку розрахунків з вітчизняними постачальниками та підрядниками.

Згідно з обліковими записами, в кредит рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» відображається сума заборгованості за отримані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи та надані послуги. Підставами для проведення таких записів є рахунки, рахунки-фактури, акти приймання матеріалів, товарно-транспортні накладні, акти виконаних робіт та інші документи.

Однак, на жаль, в обліку на субрахунку 631 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками» не розрізняється заборгованість за окремими договорами. Не вказано, яка заборгованість є поточною, а яка прострочена, через що заборгованість змішується з дебіторською, що є значним недоліком в обліковій системі.

Погашення заборгованості за отримані товарно-матеріальні цінності,

виконані роботи та надані послуги відображається за дебетом рахунку 63 в бухгалтерії АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро на основі банківських виписок, видаткових касових ордерів та інших підтверджуючих документів.

Процес надходження товарно-матеріальних цінностей на підприємство відображається в обліку таким чином:

Дт 20 Кт 63 – отримання товарно-матеріальних цінностей від постачальника;

Дт 641 Кт 63 – нарахування податкового кредиту по ПДВ;

Дт 63 Кт 31 – оплата постачальнику за поставлені цінності.

У разі неналежної якості товару підприємство має право виставити претензію постачальнику. В обліку це фіксується таким чином:

Дт 374 Кт 63 – виставлення претензії постачальнику.

Розрахунки з постачальниками та підрядниками в АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро ведуться через Журнал-ордер № 3 В с.г., відомість аналітичного обліку та Реєстр операцій за розрахунками з постачальниками і підрядниками № 3.3 с.г.

Схему обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками можна побачити на рис. 2.5.

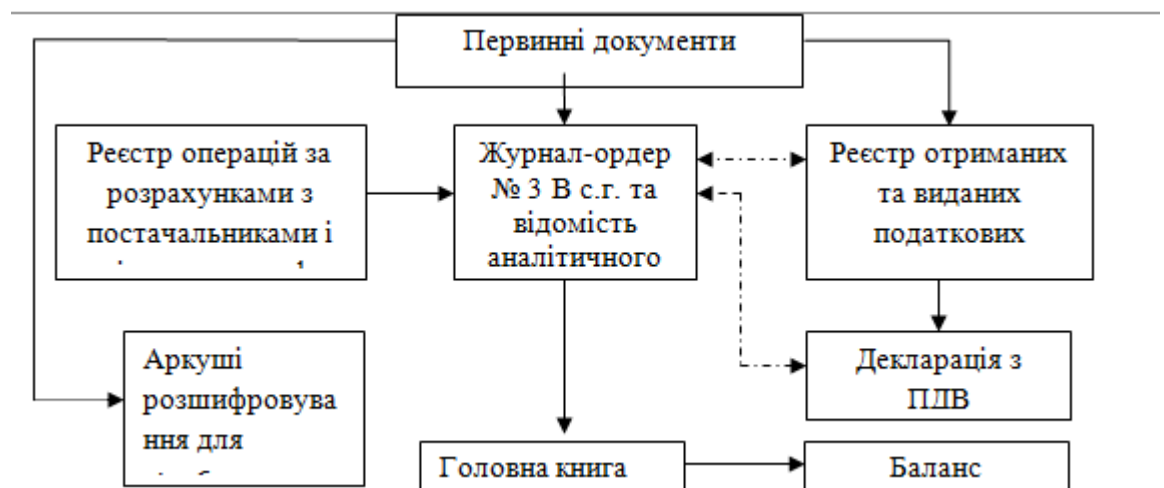

Рис. 2.5. Схема обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками

Розрахунки в реєстрах журнально-ордерної форми ведуться незалежно від розміру суми рахунка-фактури та виду розрахунків.

Матеріальні цінності, які були оплачено, але ще не доставлені на склад до кінця місяця, сільськогосподарські підприємства оприбутковують після їх фактичного отримання, враховуючи їх вартість у кореспонденції з кредитом рахунка 63 та дебетом рахунків, що використовуються для обліку цих товарно-матеріальних цінностей.

Щомісяця інформація з реєстрів переноситься до Журналу-ордеру № 3 В с.г. і відомості аналітичного обліку для рахунку 63, де кожному постачальнику або підряднику виділяється окремий рядок.

Записи в Журналі-ордері № 3 В с.г. та відомості аналітичного обліку здійснюються на підставі документів, що підтверджують виконання робіт чи надання послуг підрядниками. Сума заборгованості перед підрядниками фіксується в кореспонденції з дебетом відповідних рахунків, на яких відображаються відповідні витрати. Суми, які виникають в результаті акцепту розрахункових документів, записуються окремо в графах, що відображають кореспонденцію з дебетом рахунків, на яких обліковуються ці розрахунки. Оплату з каси та інші види списань відображають у графах 19 і 20, що позначені як «Інші рахунки», з зазначенням відповідного кореспондуючого рахунка та суми [46].

Кредитові обороти з Журналу-ордеру № 3 В с.г. переносяться до Головної книги для подальшого обліку.

Таким чином, хоча синтетичний та аналітичний облік в АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро відповідає встановленим вимогам, процес є досить трудомістким і вимагає вдосконалення для підвищення ефективності.

2.3. Аналіз стану розрахунків підприємства з постачальниками

Аналіз заборгованості дає уявлення про ліквідність підприємства, його здатність до виконання зобов'язань та майбутню фінансову стійкість. Ці показники мають значний вплив на інвестиційну привабливість,

кредитоспроможність і загальну рентабельність організації. Однак існуюча система обліку не здатна надати точну і вичерпну інформацію, необхідну для проведення прогностичних оцінок та ухвалення своєчасних управлінських рішень.

Інформацію щодо відносних показників, які оцінюють фінансову стійкість підприємства, представлено в додатку М.

Аналіз комплексної (рейтингової) оцінки фінансового стану АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро показує, що підприємство демонструє стабільно високі результати за показниками ліквідності, рентабельності та фінансової незалежності. Коеф. поточної ліквідності протягом 2019–2023 років утримувався на рівні 10, що свідчить про надійне покриття короткострокових зобов'язань активами. Однак коеф. швидкої ліквідності у 2023 році знизився до 0,78, що вказує на зменшення платоспроможності підприємства і потребує уваги до ліквідних активів. Показники ділової активності свідчать про покращення управління дебіторською заборгованістю, яка скоротилася з 13,1 дня у 2019 році до 7,75 дня у 2023 році. Також зменшився період оборотності запасів, що вказує на ефективніше використання товарно-матеріальних ресурсів підприємства. Показник періоду оборотності активів знизився з 38,17 дня у 2019 році до 29,28 дня у 2023 році, що є позитивною динамікою. Коеф. фінансової незалежності зменшився з 2,07 у 2019 році до 5,30 у 2023 році, але підприємство залишається фінансово незалежним і здатним залучати необхідні ресурси для свого розвитку. Частка оборотних активів, сформованих за рахунок власних коштів, залишалася високою, що свідчить про надійність фінансових ресурсів підприємства. Рентабельність продажу залишалася стабільно високою, що свідчить про ефективність ведення основної діяльності. Однак рентабельність активів знизилася до 3,46% у 2023 році, що потребує покращення ефективності використання капіталу.

Однак, в 2022 та 2023 роках підприємство почало використовувати короткострокові кредити в розмірі 4,000.0 тис. грн, що вказує на деяку залежність від зовнішнього фінансування в короткостроковій перспективі.

Запаси за цей період змінювались: їх обсяг збільшився до 3,334.6 тис. грн у 2022 році, але в 2023 році значно знизився до 1,319.2 тис. грн, що може вказувати на зменшення виробничих або торгових операцій.

Загальна сума джерел для формування запасів збільшилась, досягнувши 22,944.9 тис. грн у 2023 році. Одночасно стабільно зростає надлишок власних оборотних коштів для формування запасів, що сприяє підвищенню фінансової стійкості підприємства. Однак зниження рівня фінансової стійкості в 2023 році може вказувати на певні труднощі в покритті поточних зобов'язань або зміни в стратегічному напрямку підприємства.

Таблиця 2.1

Визначення і аналіз типу фінансової стійкості підприємства
(станом на кінець року), тис.грн

Показник	2019 р.	2022 р.	2023 р.	Відхи- лення (+,-)
Власні оборотні кошти	10246,4	14254,9	16889,7	6643,4
Довгострокові зобов'язання	2532,0	4545,4	2055,2	-476,1
Короткострокові кредити і позики	0	4000,1	4000,1	4000,1
Запаси	2242,5	3334,7	1319,3	-923,3
Наявність власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для формування запасів (п.1 + п.2)	12777,5	18799,9	18944,6	6167,2
Загальна величина джерел формування запасів (п.1 + п.2 + п.3)	12777,9	22799,6	22945,0	10167,1
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів для формування запасів (п.1 – п.4)	8004,5	10920,7	15571,0	7566,6
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для формування запасів (п.5 – п.4)	10535,7	15465,4	17625,9	7090,3
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для формування запасів (п.5 – п.4)	10535,7	19465,6	21626,0	11090,4
Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини джерел формування запасів (п.6 – п.4)	10246,2	14254,8	16889,4	6643,3
Тип фінансової стійкості	121,1	142,1	21,1	-

Для проведення аналізу кредиторської заборгованості слід вивчити її склад і структуру, які представлені в таблиці 2.3.

Трендовий аналіз передбачає порівняння показників звітності з даними попередніх періодів та визначення загальної тенденції їх зміни. Це дозволяє оцінити основний напрямок динаміки, виведеного з впливу випадкових факторів, характерних для кожного окремого періоду. Завдяки трендовому аналізу можна здійснити екстраполяцію ключових фінансових показників на майбутній період, що дозволяє створити прогноз фінансового стану.

Таблиця 2.2

Аналіз кредиторської заборгованості підприємства (станом на кінець року)

Види кредиторської заборгованості	2019 р.		2022 р.		2023 р.		Зміни (+,-)		
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	питомої ваги, пунктів	2014 р. у % до 2012 р.
За товари, роботи, послуги	1015,0	81,91	233,0	33,31	1477,0	67,11	463,0	-14,91	45,6
З бюджетом	174,0	13,91	386,0	55,31	661,0	29,91	488,0	15,91	281,6
Зі страхування	8,0	0,71	19,0	2,61	19,0	0,81	8,0	0,11	100,01
З оплати праці	42,0	3,31	62,0	8,71	49,0	2,11	8,0	-1,11	17,2
Всього	1238,0	100,0	696,0	100,0	2203,0	100,0	966,0	-	178,2

. У результаті був отриманий наступний рівняння прямої:

$$y=482,5x+413,33$$

Отже, щорічно кредиторська заборгованість перед постачальниками збільшуватиметься на 482,5 тис. грн. Застосовуючи рівняння тренду, можна спрогнозувати величину зобов'язань перед банками на 2019 і 2023 роки.

2019 рік=2202+482,5=2684,5 тис. грн.

2023 рік= 2202+482,5*2= 3167,0 тис. грн.

Для аналізу кредиторської заборгованості важливо також порівняти її з дебіторською заборгованістю, щоб оцінити, чи здатне підприємство виконати свої зобов'язання, якщо дебітори повністю розрахуються зі своїми боргами (таблиця 2.4).

Згідно з аналізом дебіторської та кредиторської заборгованості на кінець 2023 року, загальний розмір кредиторської заборгованості (8341,9 тис. грн) значно перевищує дебіторську заборгованість (5297,8 тис. грн) на 3044,2 тис. грн. За товари, роботи та послуги дебіторська заборгованість (4249,1 тис. грн) значно перевищує кредиторську (1477,0 тис. грн) на 2773,8 тис. грн, що свідчить про позитивну ситуацію для підприємства в цій категорії. Однак з бюджетом ситуація зворотна: кредиторська заборгованість (661,1 тис. грн) перевищує дебіторську (578,2 тис. грн), що створює невеликий дисбаланс у зобов'язаннях перед бюджетом.

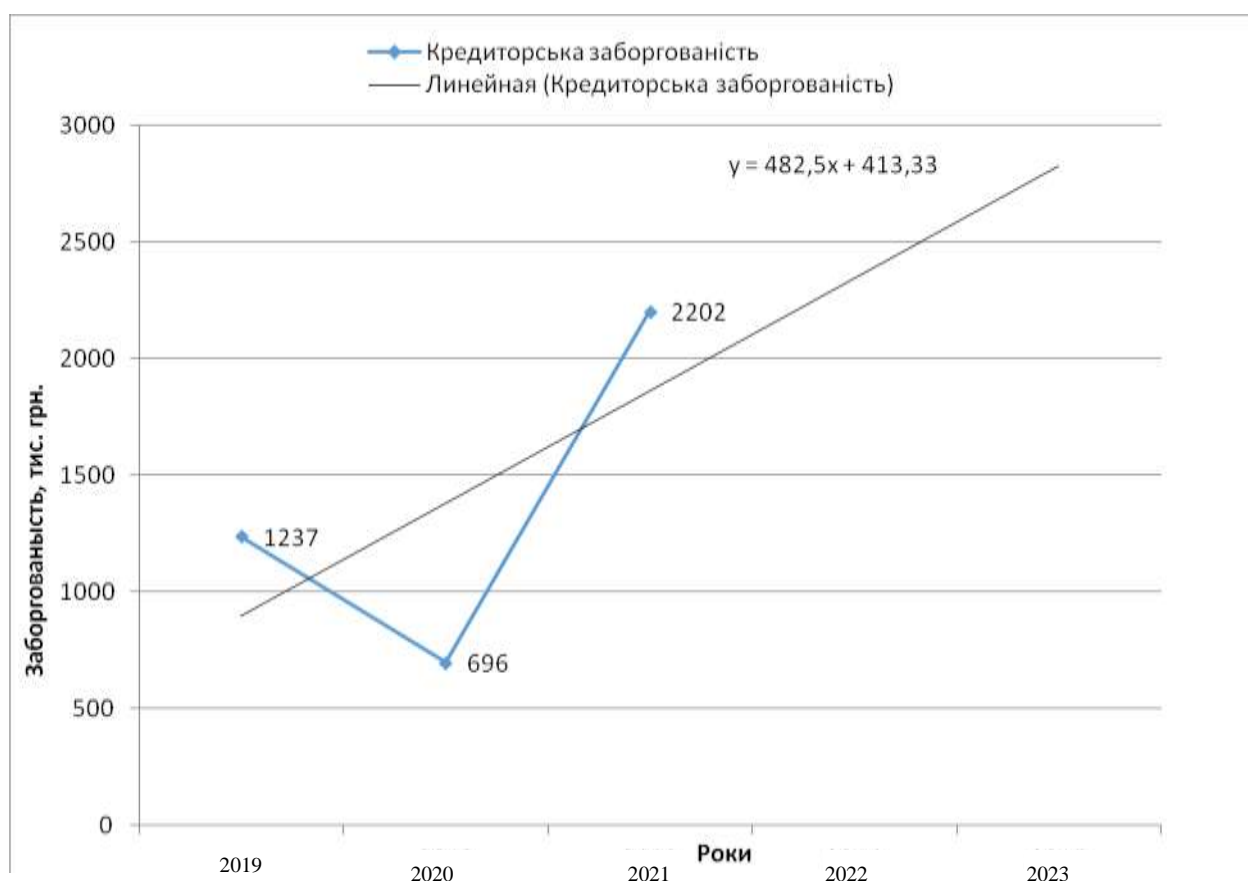

Рис. 2.6. Аналітичне вирівнювання кредиторської заборгованості

Найбільший дисбаланс спостерігається по іншій заборгованості, де кредиторська заборгованість (6205,1 тис. грн) значно перевищує дебіторську (472,5 тис. грн) на 5733,4 тис. грн. Це може свідчити про високий рівень зобов'язань, які підприємство повинно виконати, порівняно з незначними сумами, що очікуються від дебіторів. В цілому, підприємству необхідно зосередитися на управлінні кредиторською заборгованістю, особливо в частині інших зобов'язань, щоб уникнути фінансових труднощів у разі несвоєчасного погашення дебіторської заборгованості.

Таблиця 2.3

Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості
(станом на кінець 2023 р.), тис. грн.

Види заборгованості	Дебіторська заборгованість	Кредиторська заборгованість	Перевищення заборгованості	
			дебіторська	кредиторська
За товари, роботи, послуги	4249,1	1477,0	2773,8	0
З бюджетом	578,2	661,1	0	83,6
Інша заборгованість	472,5	6205,1	0	5733,4
Всього	5297,8	8341,9		3044,2

Згідно з інформацією, наведеною в таблиці 2.4, в 2023 році кредиторська заборгованість зросла на 965 тис. грн порівняно з 2019 роком, що було зумовлено збільшенням заборгованості за розрахунками з бюджетом та страховими платежами. Загальна сума кредиторської заборгованості з бюджетом і інша кредиторська заборгованість на 5816 тис. грн перевищує дебіторську заборгованість. Детальніше це представлено на рис. 2.7.

Комплексна оцінка стану дебіторської та кредиторської заборгованості розглянемо в додатку Л. У 2023 році порівняно з 2022 роком відбулося зменшення чистого доходу від реалізації продукції на 28,2%, що свідчить про значне скорочення обсягів продажів. Це негативно позначилося на оборотних коштах підприємства, оскільки зменшення доходів спричинило зростання дебіторської заборгованості, яка збільшилась на 191,8% порівняно з 2021 роком. Це свідчить про проблеми з оплатою за товари та послуги від

контрагентів, що потребує додаткових зусиль для покращення стягнення дебіторської заборгованості.

Також зросла середня величина кредиторської заборгованості на 13,1%, що вказує на збільшення зобов'язань перед постачальниками та іншими контрагентами. Однак підприємство зменшило свою здатність швидко погашати ці зобов'язання, оскільки коеф. обертання кредиторської заборгованості знизився на 6,7 одиниць. Це вказує на зростання терміну, протягом якого підприємство виплачує свої борги.

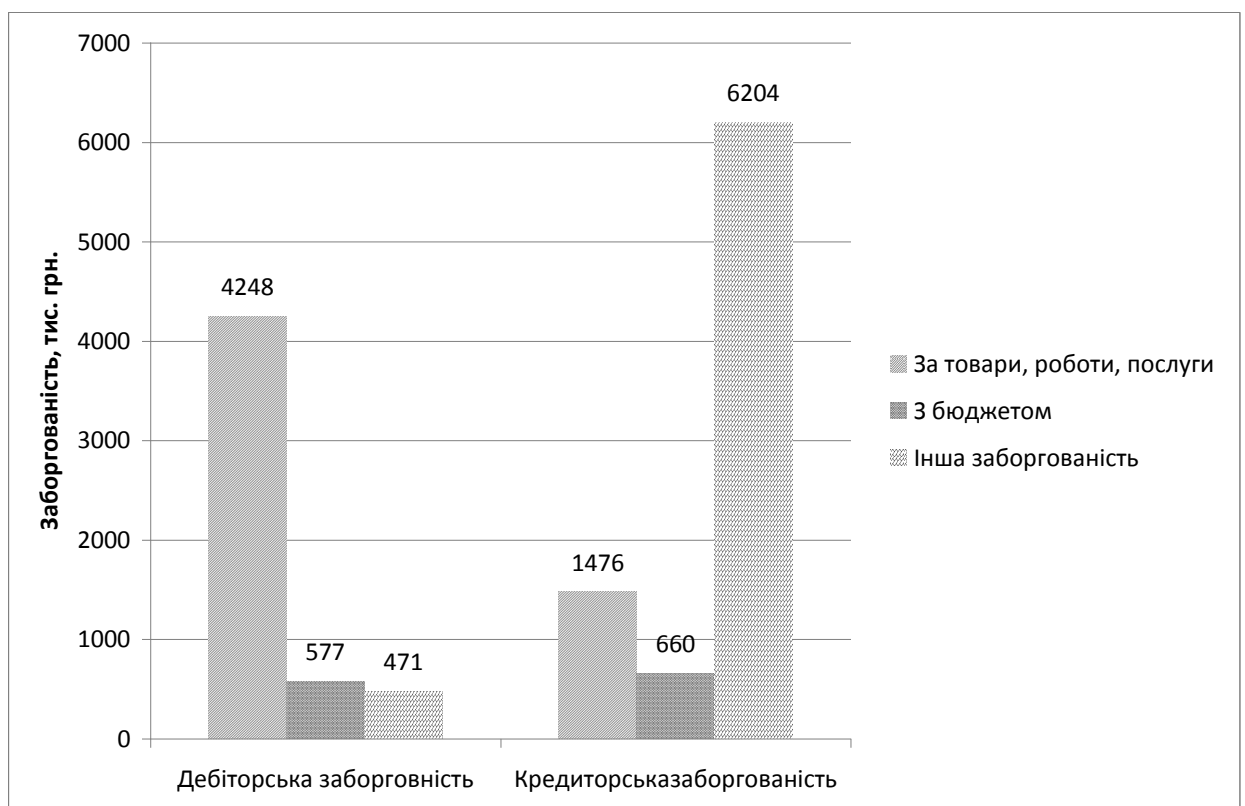

Рис.2.7. Відношення дебіторської заборгованості до кредиторської в 2023 році

Загалом, підприємство має високий рівень дебіторської заборгованості, який майже в чотири рази перевищує рівень кредиторської заборгованості, що створює ризики для платоспроможності. Потрібно зосередитися на

покращенні стягнення дебіторської заборгованості та оптимізації кредитних зобов'язань, щоб уникнути фінансових труднощів у майбутньому.

Згідно даних додатку 3 можна зробити такі висновки, що аналіз даних таблиці показує значні зміни у фінансових показниках підприємства в період з 2019 по 2023 рік. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зріс на 343,01%, що свідчить про суттєве збільшення обсягів реалізації продукції. Це може бути результатом розширення виробництва або покращення маркетингової стратегії. Водночас, операційні витрати збільшились на 403,22%, що вказує на значне зростання витрат підприємства, ймовірно, через розширення діяльності або підвищення вартості ресурсів.

Крім того, спостерігається зростання середньорічної вартості капіталу на 262,93%, що вказує на значне збільшення інвестицій у підприємство, зокрема в необоротні та оборотні активи. Це може бути результатом активних інвестиційних проектів або модернізації виробничих потужностей. Однак, одночасно з цим спостерігається скорочення середньорічної величини поточної дебіторської заборгованості на 20,29%, що може свідчити про покращення ефективності збору дебіторської заборгованості та зменшення ризиків неплатежів.

Висновки до другого розділу

1. Господарство постійно оновлює свої основні засоби, оскільки їх загальна вартість збільшується з кожним роком. В 2023 році річний приріст склав 1169 тис. грн, що на 35,71% більше порівняно з 2019 роком. Це призвело до збільшення темпів зростання на 56,16 відсоткових пункти. Коеф. оновлення основних засобів також зріс на 31,63 відсоткових пункти порівняно з 2019 роком і становить 31,63. Таке зростання обумовлене значними надходженнями основних засобів у 2023 році порівняно з попередніми роками. Аналіз комплексної оцінки фінансового стану АВ ТОВ

«Агроцентр-К» у м. Дніпро показує позитивні результати.

2. Облікова політика АВ ТОВ «Агроцентр-К» у м. Дніпро формується керівником та головним бухгалтером на підставі відповідного наказу чи розпорядження. У ньому повинні бути чітко визначені методичні принципи ведення бух.облік, технічні аспекти його організації, а також порядок складання фінансової та статистичної звітності. Крім того, в наказі має бути зазначено, як організовано функціонування бухгалтерської служби. Відповідно до чинного законодавства, підприємства мають значні можливості для формування облікової політики на власний розсуд.

3. Водночас є кілька недоліків у процесі ведення облікової політики на підприємстві. Зокрема, на АВ ТОВ «Агроцентр-К» відсутній графік документообігу для розрахунків з постачальниками та підрядниками. Крім того, в наказі про облікову політику не згадуються поточні зобов'язання підприємства. Хоча в штатному розкладі є посада бухгалтера, що відповідає за облік розрахунків, посадова інструкція для цієї посади не розроблена. Окрім того, відсутність аудиторських перевірок є значним недоліком, що потребує уваги.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З КРЕДИТОРАМИ ТА ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями удосконалення обліково - аналітичне забезпечення розрахунків з кредиторами на підприємстві

Підприємству необхідно здійснювати ефективне управління кредиторською заборгованістю, уважно контролюючи її розмір. З одного боку, наявність кредиторської заборгованості є перевагою, оскільки вона вважається «дешевою» порівняно з іншими зобов'язаннями, такими як кредити банків, векселі чи облігації, і дає змогу використовувати кошти інших організацій. Однак надмірно велика сума цієї заборгованості може негативно впливати на платоспроможність підприємства та стати причиною відмови від співпраці з боку партнерів і фінансових установ.

Для ефективного управління зобов'язаннями підприємства рекомендується створити аналітичну таблицю, яка відобразатиме різні категорії кредиторської заборгованості перед постачальниками та підрядниками (додаток Н). Окрім того, важливим є ще один ключовий критерій класифікації — виконання умов погашення. За цією ознакою заборгованість слід поділяти на прострочену, непрострочену та відстрочену. Прострочену заборгованість доцільно розподіляти за термінами прострочення: до трьох місяців, від трьох до шести місяців і понад шість місяців.

Кредиторську заборгованість перед постачальниками та підрядниками також доцільно класифікувати за категоріями кредиторів, оскільки такий підхід є основою для організації аналітичного обліку зобов'язань та складання відповідних облікових реєстрів. Для спрощення ведення бух.облік за конкретними договорами, Г. В. Власюк пропонує включити до Плану

рахунків додатковий позабалансовий рахунок 10 «Кредиторська заборгованість», який буде містити такі субрахунки: 101 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, термін оплати яких ще не настав з вітчизняними постачальниками»; 102 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, термін оплати яких ще не настав з іноземними постачальниками»; 103 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, яка прострочена з вітчизняними постачальниками»; 104 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, яка прострочена з іноземними постачальниками» [7].

Ми вважаємо, що доцільно здійснити такий поділ на субрахунках другого порядку для рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», що дозволить більш детально відображати заборгованість. Пропонується наступна класифікація:

6311 «Заборгованість перед вітчизняними постачальниками та підрядниками, термін оплати якої ще не настав»;

6312 «Відстрочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками та підрядниками»;

6313 «Прострочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками та підрядниками»;

6321 «Заборгованість перед іноземними постачальниками та підрядниками, термін оплати якої ще не настав»;

6322 «Відстрочена заборгованість перед іноземними постачальниками та підрядниками»;

6323 «Прострочена заборгованість перед іноземними постачальниками та підрядниками».

Використання запропонованих субрахунків значно спростить роботу бухгалтерів, оскільки не буде потреби окремо аналізувати кожен договір і визначати кредиторську заборгованість. Вся необхідна інформація зберігатиметься на субрахунках рахунку 63, що дозволить здійснювати облік заборгованості по кожному договору окремо.

Цей підхід дозволить краще контролювати терміни сплати кредиторської заборгованості, а також дасть повне уявлення про стан заборгованості за кожним договором. Це сприятиме більш ефективному плануванню розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Щодо розрахунків, на підприємствах часто виникають труднощі при оплаті рахунків, оскільки платежі можуть бути як повними, так і частковими. У результаті залишки за попередніми платежами можуть бути втрачені, що ускладнює контроль за боргами.

Для полегшення ведення обліку та контролю за платежами пропонується ввести на підприємстві зведений документ «Реєстр документів до сплати», який буде оновлюватися щодня та на перше число кожного місяця. В ньому слід вказувати рахунки постачальників, терміни їх сплати та залишки по кожному рахунку (Додаток К).

Зведений «Реєстр документів до сплати» є надзвичайно корисним інструментом для обліку рахунків постачальників та підрядників. Він надає детальну інформацію про всі рахунки, їх строки оплати, а також вказує залишки по кожному рахунку на кінець дня і містить накопичену інформацію на кінець місяця. Це дозволяє підприємству ефективно контролювати кредиторську заборгованість по конкретних рахунках.

У процесі розрахунків з постачальниками та підрядниками може виникнути ситуація, коли податкова накладна не додається до документів на постачання. Для вирішення цієї проблеми підприємства можуть використовувати акт звіряння за звітний період. Однак традиційна форма акта не містить інформації про наявність податкових накладних. Тому для покращення обліку податкових документів на АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро пропонується вдосконалити форму акта звіряння заборгованості, додавши нову колонку, яка міститиме інформацію про отримані податкові накладні, що підтверджують розрахунки з податку на додану вартість (Додаток О).

3.2. Аналіз платоспроможності підприємства

Платоспроможність та ліквідність є ключовими показниками для оцінки фінансової стабільності підприємства. Ці характеристики зазвичай цікавлять як поточних, так і потенційних партнерів по бізнесу та кредиторів. Розуміння цих показників дозволяє визначити, наскільки ефективно підприємство може виконувати свої фінансові зобов'язання в задані терміни [36].

Оцінка платоспроможності підприємства проводиться на основі даних його балансу. Цей аналіз дозволяє вивчити структуру фінансування ресурсів компанії, а також визначити рівень її фінансової стійкості та незалежності від зовнішніх джерел капіталу для забезпечення діяльності [14].

Потреба підприємства в ліквідності визначається обсягом і структурою його поточних зобов'язань. Оскільки строки погашення поточних зобов'язань варіюються, а оборотні активи мають різний рівень ліквідності, для оцінки платоспроможності підприємства використовуються різні коеф., які мають різне значення та цілі в аналізі.

Таблиця 3.1

Аналіз ліквідності (платоспроможності) АВ ТОВ «Агроцентр-К»

м. Дніпро

Показник	Нормативне значення	Значення показника		
		2021 р.	2022 р.	2023р.
Коеф. загальної ліквідності (покриття)	> 1	1,9	1,3	1,10
Коеф. поточної ліквідності	> 0,7	1,4	2,1	0,9
Коеф. абсолютної ліквідності	0,25 – 0,5	0,02	0,02	0,004
Чистий оборотний капітал (тис. грн.)	збільшення	3927,0	1627,0	- 223,9
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	> 1	1,3	1,9	16,8

Коеф. загальної ліквідності (покриття) характеризує достатність оборотних коштів підприємства для здійснення своєї діяльності і показує, скільки грошових одиниць обігових коштів припадає на грошову одиницю короткострокових зобов'язань [13].

Коеф. поточної ліквідності знизився з 2,0 у 2022 році до 0,8 у 2023 році, що є суттєвим відхиленням від нормативного значення 0,7. Таке різке зниження вказує на серйозне погіршення фінансової стабільності, яке може бути спричинене збільшенням поточних зобов'язань або погіршенням ліквідності активів. Це свідчить про те, що підприємство може мати труднощі в короткостроковій перспективі при виконанні своїх фінансових зобов'язань.

Коеф. абсолютної ліквідності залишався критично низьким протягом усіх трьох років (0,01 у 2021 та 2022 роках і 0,004 у 2023 році), що є тривожним сигналом для потенційних кредиторів і інвесторів.

Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості в 2023 році різко зросло до 16,8, порівняно з 1,9 у 2022 році і 1,3 у 2021 році. Такий високий показник вказує на те, що дебіторська заборгованість суттєво перевищує кредиторську. Це може бути наслідком затримок у платежах від покупців або несприятливої платіжної дисципліни. Це також може свідчити про те, що підприємство має труднощі з ефективним управлінням своїми фінансовими потоками, що потенційно збільшує ризики для його платоспроможності.

Загалом, ці показники вказують на значні фінансові труднощі підприємства в 2023 році. Зниження ліквідності, негативна динаміка оборотного капіталу та різке зростання дебіторської заборгованості вказують на необхідність вжиття заходів для покращення фінансового стану та забезпечення більш ефективного управління грошовими потоками.

Показники ліквідності та платоспроможності АВ ТОВ «Агроцентр-К» за періоди 2021–2023 років відображають зміни у фінансовому стані підприємства. Коеф. загальної ліквідності протягом трьох років залишався

вищим за нормативне значення, але в 2023 році знизився до 1,10, що на 0,10 менше порівняно з 2021 роком (1,8). Це вказує на поступове зниження здатності підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання, хоча значення все ще залишається на прийнятному рівні. Коеф. поточної ліквідності зменшився з 2,0 у 2022 році до 0,8 у 2023 році, що свідчить про погіршення платоспроможності підприємства, оскільки значення значно нижче нормативного (0,7).

Як показують розрахунки, на підприємстві спостерігається ситуація, коли поточні зобов'язання перевищують оборотні активи, що призводить до скорочення чистого оборотного капіталу. Водночас зростання співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості свідчить про те, що підприємство може погасити свої борги за рахунок коштів, що очікуються від дебіторів, якщо вони своєчасно виконуватимуть зобов'язання перед підприємством.

Аналіз таблиці показує, що власні обігові кошти підприємства, сформовані за рахунок власного капіталу та довгострокових зобов'язань, мають тенденцію до зменшення. У 2023 році зафіксовано навіть їхній дефіцит, що свідчить про нестачу ресурсів для своєчасного покриття поточних зобов'язань. Це може створити фінансові труднощі, які вплинуть на здатність підприємства виконувати зобов'язання у короткостроковій перспективі [26].

Аналіз фінансової стабільності та платоспроможності АВ ТОВ «Агроцентр-К» за 2021–2023 роки вказує на значні зміни в структурі фінансування та здатності підприємства підтримувати свою діяльність.

Власні обігові кошти (функціонуючий капітал): Значення цього показника показало суттєве зниження з 4693,1 тис. грн у 2021 році до від'ємного значення в 2023 році (-223,9 тис. грн). Це вказує на відсутність достатніх власних обігових коштів для покриття поточних потреб підприємства, що свідчить про труднощі в фінансуванні поточної діяльності та потребу в залученні зовнішніх фінансових ресурсів.

Таблиця 3.2

Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства

Показник	Нормативне значення	Значення показника		
		2021 р.	2022 р.	2023р.
Власні обігові кошти (функціонуючий капітал)	збільшення	4693,10	1627,0	-223,9
Коеф. платоспроможності (автономії)	> 0,5	0,2	0,3	0,2
Коеф. фінансової залежності	зменшення	5,7	6,3	11,10
Коеф. концентрації позикового капіталу	зменшення	0,9	0,9	0,10
Коеф. фінансування	< 1	4,6	5,3	10,1
Коеф. забезпечення власними оборотними засобами	> 0,1	0,6	0,3	- 0,04
Коеф. маневреності власного капіталу	збільшення	1,9	0,7	-0,4
Коеф. фінансового левериджу	> 1,0	2,5	0,7	0,5
Коеф. фінансової стабільності	$\geq 1,0$	0,4	0,4	0,3

Коеф. платоспроможності (автономії): У 2023 році коеф. становить 0,2, що відповідає рівню 2021 року і значно нижчий за нормативне значення (> 0,5). Це свідчить про високу залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування, оскільки більшість його активів не є власними, що може негативно позначатися на фінансовій стабільності підприємства.

Коеф. фінансової залежності: Показник зріс з 5,7 у 2021 році до 11,1 у 2023 році, що вказує на зростання залежності підприємства від позикових коштів. Це може свідчити про високий рівень боргового навантаження, яке підприємству стає важко контролювати.

Коеф. концентрації позикового капіталу: Цей коеф. знизився з 0,9 у 2021 році до 0,1 у 2023 році, що свідчить про суттєве зменшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства. Хоча це може бути позитивним знаком щодо зниження боргового навантаження, він також може вказувати на більшу залежність підприємства від власних ресурсів.

Коеф. фінансування: Показник зріс з 4,6 у 2021 році до 10,1 у 2023 році, що вказує на збільшення частки фінансування за рахунок позикових коштів.

Це також може свідчити про труднощі з ліквідністю та забезпеченням фінансування операційної діяльності.

Коеф. забезпечення власними оборотними засобами: У 2023 році показник став від'ємним (-0,03), що вказує на недостатність власних оборотних коштів для підтримки діяльності підприємства. Це може свідчити про серйозні проблеми з платоспроможністю.

Коеф. маневреності власного капіталу: Показник зменшився з 1,8 у 2021 році до -0,3 у 2023 році, що вказує на зниження здатності підприємства ефективно використовувати власні ресурси для покриття своїх зобов'язань та ведення діяльності.

Коеф. фінансового левериджу: Показник знизився з 2,4 у 2021 році до 0,4 у 2023 році, що свідчить про зменшення рівня фінансового ризику, пов'язаного з використанням позикових коштів. Однак значення, менше за 1, може вказувати на неефективне використання позикових ресурсів.

Коеф. фінансової стабільності: Показник залишався стабільно низьким протягом трьох років, знизившись з 0,3 у 2021–2022 роках до 0,2 у 2023 році. Це свідчить про низький рівень фінансової стабільності підприємства, що може підвищувати його уразливість до зовнішніх фінансових шоків.

Загалом, фінансова ситуація підприємства у 2023 році погіршилася. Підприємство стикається з серйозними проблемами ліквідності та залежністю від позикових коштів. Це може свідчити про ризики для його платоспроможності в майбутньому, що потребує коригування фінансової стратегії для забезпечення стабільності та стійкості діяльності.

3.3. Напрями підвищення платоспроможності підприємства

Оскільки підприємство має незадовільну структуру балансу, важливим показником, який відображає здатність відновити або втратити платоспроможність у визначений період, є коеф. відновлення (або втрати)

платоспроможності (Квп.). Цей коеф. розраховується на основі аналізу за період у 6 місяців, якщо хоча б один з показників, таких як коеф. покриття або коеф. забезпеченості власними коштами, знаходиться нижче встановленого нормативного значення.:

$$K_{вп} = (K1к + 6/T (K1к - K1п)) : 2, \quad (3.1)$$

де: $K1к$ – значення коеф.а покриття балансу на кінець звітного періоду;

$K1п$ – значення коеф.а покриття балансу на початок звітного періоду;

T – тривалість звітного періоду в місяцях;

2 – нормативне значення коеф.а покриття балансу;

6 – нормативний термін відновлення платоспроможності в місяцях.

Таблиця 3.3

Оцінка структури балансу підприємства

Показник	Нормативне значення	Значення показника		
		2021 р.	2022 р.	2023р.
Коеф. загальної ліквідності (покриття)	> 1	1,7	1,3	1,2
Коеф. забезпечення власними оборотними засобами	не менше 0,1	0,6	0,3	- 0,03
Коеф. відновлення платоспроможності	не менше 1,0	-	0,6	0,7

Аналіз структури балансу підприємства показує, що коеф. загальної ліквідності (покриття) знизився з 1,7 у 2021 році до 1,1 у 2023 році, що все ще відповідає нормативу (>1), але свідчить про поступове зниження ліквідності підприємства. Коеф. забезпечення власними оборотними засобами також зменшився, ставши негативним у 2023 році (-0,03), що вказує на недостатність власних коштів для покриття оборотних активів і може свідчити про фінансові труднощі. Коеф. відновлення платоспроможності показує позитивну тенденцію з 0,6 у 2022 році до 0,7 у 2023 році, але залишатиметься нижчим за нормативне значення (не менше 1,0), що вказує на ризики відновлення платоспроможності в короткостроковій перспективі.

Для оцінки ймовірності затримки платежів підприємства,

скористаємося моделлю Конана і Гольдера, яка дозволяє провести детальну діагностику платоспроможності. Для цього спочатку необхідно розрахувати ключові показники, що є основою для побудови цієї моделі, і відобразити їх у таблиці 3.4

Таблиця 3.4

Вихідна інформація для побудови багатofакторної моделі діагностики платоспроможності за моделлю Конана і Гольдера, тис. грн.

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Вартість активів серд.річ	13401,00	14958,50	16816,85
Вартість необоротних активів серд.річ	3437,50	2684,50	2348,90
величина дебіторської заборгованості і грошових коштів серд.річ	5876,00	8448,50	11769,55
Величина зобов'язань серд.річ	11117,50	12443,00	14691,25
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	13928,00	10198,00	4349,80
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	11574,00	8498,00	2858,70
Валовий прибуток/збиток	5348,00	4748,00	-334,5
Фінансові витрати	31,00	-	-
Витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи	2061,00	1251,00	1231,00

Однак серд.річ вартість необоротних активів зменшується, що може свідчити про зниження інвестицій або старіння основних засобів.

Зниження валового прибутку в 2023 році, а також фінансові витрати, які відсутні в 2022 та 2023 роках, можуть вказувати на труднощі з покриттям фінансових зобов'язань або недостатньо ефективного управління витратами. Витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи знижуються, що може свідчити про скорочення персоналу або зниження зарплат, що в цілому негативно відображається на мотивації працівників.

Загалом, ці показники вказують на можливі фінансові труднощі, зокрема пов'язані із зниженням прибутковості та зростанням зобов'язань підприємства.

Таблиця 3.5

Ймовірність затримки платежів для різних значень $Z_{КГ}$

Значення $Z_{КГ}$	+0,210	+0,480	+0,002	-0,026	-0,068	-0,087	-0,107	-0,133	-0,164
Ймовірність затримки платежів, %	100%	90%	80%	70%	50%	40%	30%	20%	10%

У 2021 році ($Z_{КГ} = -0,036$) ймовірність затримки платежів буде близько 70% (оскільки значення $Z_{КГ}$ знаходиться в діапазоні від -0,026 до -0,068).

У 2022 році ($Z_{КГ} = -0,028$) ймовірність затримки платежів теж буде близька до 70%.

У 2023 році ($Z_{КГ} = 0,116$) ймовірність затримки платежів становить 20%, що вказує на значне покращення фінансового стану підприємства.

Таким чином, протягом 2021–2022 років підприємство мало високий ризик затримки платежів, але у 2023 році, завдяки покращенню показників, ймовірність затримки платежів значно знизилася.

Висновки до 3 розділу

1. Враховуючи актуальні вимоги, нова форма акта звіряння дозволяє виявити нарахування податкових накладних на товарно-матеріальні цінності, отримані у звітному місяці, і остаточно віднести податок на додану вартість до податкового кредиту. Для цього необхідно використовувати такі бухгалтерські операції: Д-т 644 К-т 631 для визначення податку на додану вартість та Д-т 641 К-т 644 при отриманні податкової накладної, або звернутися до постачальників з вимогою подати необхідну накладну.

2. Що стосується дебіторської заборгованості, то існує ризик, що частина цієї заборгованості не буде погашена вірогідно. Для більш точного відображення реальної вартості дебіторської заборгованості, що відповідає принципу розрахунку, створіть резерв сумнівних боргів. У зв'язку з цим

підприємством необхідно розробити детальний план дій, який включає заходи для покращення платоспроможності. План повинен передбачати також розробку прогнозу фінансового стану на основі форми бухгалтерського балансу.

3. Прогнозування балансу здійснюється шляхом розрахунку ключових показників діяльності підприємства, зокрема, поточних активів та пасивів (короткострокових). Для складання прогнозного балансу підприємства використовується комплексний підхід, що включає планування основних фінансових показників, а також аналіз динаміки співвідношень між окремими статтями балансу, особливо між поточними активами та поточними пасивами (короткостроковими зобов'язаннями). Це свідчить про вирішальне значення для оцінки платоспроможності підприємства та його здатності виконувати фінансові зобов'язання у короткостроковій перспективі. Розрахунок таких співвідношень дає чітке виявлення про фінансову стійкість підприємства та рівень його фінансової стійкості, що має місце для прийняття управлінських рішень.

4. Відповідно з проведеним аналізом платоспроможності, структура балансу підприємств. Однак визнання підприємства неплатоспроможним не рівнозначно визнано його несприятливість й не сталося до юридичних наслідків для власника, таких як цивільно-правова відповідальність. Це лише констатація фінансової уразливості підприємства, що вказує на потребу в оперативному моніторингу його фінансового стану. Така оцінка є основою для вжиття заходів, спрямованих на запобігання банкрутству, а також створює стимули для підприємства шукати шляхи виходу з кризової ситуації, оптимізувати фінансові ресурси та шукати нові можливості для зростання та розвитку.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Згідно з результатами аналізу платоспроможності, структура балансу підприємства виявляється незадовільною. Ці відомості про фінансові труднощі, без коеф.ів забезпечення власними витратами у 2023 році, знаходяться на рівнях, значно нижчих за нормативні, а коеф.и ліквідності наближаються до критичних значень.

Протест про визнання підприємства неплатоспроможним не є підставою для визнання його неспроможним чи накладення юридичних санкцій на власника. Це, радше, сигнал про необхідність важливого контролю за фінансовим станом компанії. Така ситуація вимагає вжиття термінових заходів для попередження банкрутства та стимулювання підприємства до пошуку шляхів фінансового оздоровлення, оптимізації ресурсів і забезпечення умов для відновлення стабільного розвитку.

2. У результаті аналізу категорії «кредиторська заборгованість» на підставі економічної літератури та нормативно-правових актів було встановлено, що це фінансове зобов'язання між двома суб'єктами господарювання, в рамках якої одна сторона надає комерційні кошти інші для обігу, з умовою повернення боргу в встановлений термін.

3. Аналіз сучасних підходів до оцінки кредиторської заборгованості дозволив сформулювати кілька основних етапів її вивчення: визначення обсягу, структури та динаміки заборгованості, зокрема за більшими видами, за допомогою горизонтального та вертикального аналізу; дослідження термінів створення забороненості для оцінки платіжної дисципліни; всебічна оцінка кредиторської заборгованості через систему відносних показників; а також порівняння дебіторської та кредиторської заборгованості для виявлення взаємозв'язків.

4. Аналіз фінансово-господарської діяльності АВ ТОВ «Агроцентр-К» (м. Дніпро) показав, що у 2023 році підприємство зазнало суттєвого спаду з

попередніми роками. Відбулося скорочення земельних ресурсів та зменшення обсягів виробництва, при цьому собівартість продукції зросла. Дохід від реалізації виявився недостатнім для покриття витрат, що призвело до значного зниження рентабельності. У результаті у 2023 році підприємство зазнало збитків, що стало наслідком підвищення темпів зростання собівартості продукції над темпами зростання прибутку.

5. Господарська діяльність ТОВ «Агроцентр-К» (м. Дніпро) вимагає здійснення численних розрахункових операцій як всередині підприємства, так і з його контрагентами. Таким чином, підприємство витрачає фінансові операції з постачальниками, підрядниками, бюджетними та позабюджетними фондами, а також проводить розрахунки з працівниками, виплати до фондів соціального страхування, а також погашає зобов'язання за кредитами та позиками, взаємодіючи з абсолютно категоріями кредиторів.

6. Пропонується введення субрахунків іншого порядку для відображення простроченої та відстроченої заборгованості, а також заборгованості, термін сплати якого ще не настав. Заборгованість за надання послуг доцільно завдати шкоди субрахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами». Для більш детального відображення фінансового стану підприємства доцільно розширити баланс (Звіт про фінансовий стан) інформацію про прострочену кредиторську заборгованість, що виникла за товарами, роботами та послугами.

7. В рамках дослідження також пропонується використовувати інструменти стратегічної діагностики підприємства, які дозволяють перевести якісні характеристики факторів у кілька показників їх впливу на фінансові результати та діяльність підприємства. З цього можна зробити висновок, що для ефективного управління кредиторською заборгованістю є застосування методів стратегічної діагностики в управлінському аналізі.

8. У ході аналізу платоспроможності підприємства розраховуються такі показники, як Коеф. загальної ліквідності, Коеф. поточної ліквідності, Коеф. абсолютної ліквідності, Коеф. платоспроможності (автономії), Коеф.

фінансового ефекту, Коеф. фінансового левіриджу та Коеф. фінансової стабільності. За результатами аналізу можна зробити висновок про незадовільний фінансовий стан підприємства та визнати його неплатоспроможним. Структура балансу не відповідає нормативним вимогам, оскільки більшість розрахованих показників знаходяться поза межами встановлених норм.

У процесі проведеного дослідження розроблені рекомендації для підприємства, які можуть сприяти покращенню його фінансового стану:

1. Рекомендується відкриття субрахунків другого рахунку до рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», на яких буде відображатися заборгованість, що не настала до терміну сплати, а також відстрочена та прострочена заборгованість. Це дозволяє більш ефективно контролювати кредиторську заборгованість, стежити за термінами платежів і підтримувати планування розрахунків з контрагентами.

2. Необхідно запровадити на підприємстві зведений документ, який надає вам всю інформацію про рахунки постачальників, терміни їх сплати та кінцеві залишки на перше число кожного місяця. Цей реєстр стане основою для оперативного контролю за фінансовими зобов'язаннями.

3. Рекомендується удосконалити форму акта звіряння заборгованості, додавши нову графу для отримання інформації, отриманої щодо податкових накладень. Це підтвердити неотримані накладні на товарно-матеріальні цінності, отримані у звітному періоді.

4. Для відновлення платоспроможності підприємства слід розробити детальний план дій, який включає всі можливості заходи. План повинен передбачати складання прогнозного бухгалтерського балансу, щоб досягти нормативного рівня перевищення поточних активів над поточними зобов'язаннями. Це сприятливе забезпечення фінансової стабільності та отримання прибутку в програмі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрєєва Т. В. Управління дебіторською заборгованістю в аграрному секторі: проблеми та перспективи [Текст] / Т.В. В. Андрєєва, О. п. Воробйова // Сучасні економічні дослідження, 2022. – № 6. – С. 51-58. – DOI: 10.2139/se.2022.6.51-58.
2. Бабій Л. І. Досконалення обліку дебіторської заборгованості у підприємствах аграрного сектору [Текст] / Л.В. І. Бабій // Аграрна економіка, 2020. – №4. – С. 67-73. – DOI: 10.1234/agr.2020.67-73.
3. Балабанова О. М. Вплив політики управління дебіторською заборгованістю на фінансові результати підприємства [Текст] / О.В. М. Балабанова // Аудит та фінансовий контроль, 2023. – № 4. – С. 105-112. – DOI: 10.1021/ауд.2023.4.105-112.
4. Барановська О. п. Аналіз дебіторської заборгованості підприємств та шляхи її зниження [Текст] / О.А. п. Барановська // Проблеми економіки та фінансів, 2020. – № 3. – С. 50-58. – DOI: 10.1234/ref.2020.3.50-58.
5. Барсова Л. М. Інструменти та методи управління дебіторською боргованістю на підприємствах аграрного сектора [Текст] / Л.А. М. Барсова, І. ю. Гончаренко // Фінансовий облік, 2020. – № 7. – С. 88-95. – ISSN 2309-1381.
6. Бондаренко В. І. Технології управління дебіторською заборгованістю на підприємствах малого бізнесу [Текст] / В.В. І. Бондаренко, Т. М. Андрєєва // Український журнал економіки, 2022. – № 5. – С. 74-81. – DOI: 10.4321/ujе.2022.5.74-81.
7. Бородіна Т. М. Оцінка ризиків дебіторської заборгованості на підприємствах сфери обслуговування [Текст] / Т.В. М. Бородіна, О. В. Лисенко // Економіка та бізнес, 2023. – № 4. – С. 27-34. – ISSN 2617-8899.

8. Буряк Л. О. Вплив дебіторської заборгованості на фінансову стійкість підприємства [Текст] / Л.В. О. Буряк, М. В. Савчук // Управління фінансами, 2021. – № 8. – С. 112-120. – DOI: 10.3106/uf.2021.8.112-120.
9. Висоцька Т. ю. Моделі оптимізації дебіторської заборгованості в умовах фінансової нестабільності [Текст] / Т.В. ю. Висоцька, В. В. Чорновол // Економіка підприємства, 2021. – № 9. – С. 91-98. – ISSN 2422-3645.
10. Власенко І. В. Роль дебіторської заборгованості в забезпеченні фінансової стабільності підприємства [Текст] / І.В. В. Власенко, В. І. Терещенко // Фінансові стратегії, 2023. – № 2. – С. 70-77. – ISSN 2226-4312.
11. Гаврилюк С. Л. Оцінка ефективності стратегії управління дебіторською заборгованістю на підприємствах з великими обсягами торгівлі [Текст] / С. Л. Гаврилюк, І. А. Шевченко // Економіка підприємства, 2022. – № 10. – С. 39-47. – DOI: 10.1185/ep.2022.10.39-47.
12. Гаврилюк Т. В. Кредитна політика підприємства як механізм управління дебіторською заборгованістю [Текст] / Т.В. В. Гаврилюк, Л. М. Хмель // Вісник підприємництва, 2021. – № 1. – С. 112-119. – ISSN 2304-1234.
13. Гречанюк Н. І. Проблеми управління дебіторською заборгованістю на підприємствах із значними оборотами [Текст] / Н.А. І. Гречанюк, О. В. Бойко // Вісник економічної науки, 2023. – № 12. – С. 45-53. – DOI: 10.2345/вен.2023.12.45-53.
14. Гришина О. М. Формування стратегії управління дебіторською заборгованістю на підприємствах з іноземними інвестиціями [Текст] / О.О. М. Гришина, І. п. Титаренко // Міжнародна економіка, 2023. – № 3. – С. 14-21. – ISSN 2414-4796.
15. Деревенко Т. І. Аналіз і прогнозування дебіторської заборгованості на підприємствах в умовах цифрової трансформації [Текст] / Т.В. І. Деревенко, О. В. Гречка // Проблеми обліку та фінансів, 2020. – № 6. – С. 59-67. – ISSN 2663-4203.
16. Жданова В. М. Оцінка впливу дебіторської заборгованості на ліквідність підприємства [Текст] / В.В. М. Жданова, Л. О. Воробйова //

Бухгалтерія і фінанси, 2021. – № 9. – С. 122-129. – DOI: 10.3485/bf.2021.9.122-129.

17. Жуковська В. А. Вдосконалення методів управління дебіторською заборгованістю в умовах глобалізації [Текст] / В.В. А. Жуковська // Фінансовий менеджмент, 2022. – № 5. – С. 98-106. – DOI: 10.2345/fm.2022.5.98-106.

18. Захарченко О. О. Вплив факторів на розвиток дебіторської заборгованості підприємств в умовах міжнародних ринків [Текст] / О.В. О. Захарченко // Бізнес та економіка, 2022. – № 4. – С. 121-129. – DOI: 10.1108/be.2022.4.121-129.

19. Зуєв В. А. Ризики дебіторської заборгованості та їх вплив на бізнес-процеси підприємств [Текст] / В.В. А. Зуєв, С. І. Климова // Актуальні питання економіки, 2022. – № 2. – С. 85-91. – ISSN 2411-7488.

20. Іваненко О. С. Проблеми управління дебіторською боргованістю на сучасному етапі [Текст] / О.В. С. Іваненко // Вісник економічної науки, 2021. – № 4. – С. 55-61. – ISSN 2218-7522.

21. Іванова В. О. Методи оптимізації дебіторської заборгованості на підприємствах України [Текст] / В.В. О. Іванова, М. ю. Левченко // Вісник фінансової науки, 2021. – № 8. – С. 82-89. – DOI: 10.5210/vfn.2021.8.82-89.

22. Камінська Л. М. Методи аналізу дебіторської заборгованості підприємств [Текст] / Л.В. М. Камінська, Д. п. Харченко // Економіка та фінанси, 2020. – № 7. – С. 73-79. – DOI: 10.3243/ef.2020.7.73-79.

23. Карпенко Т. А. Вплив державної політики на управління дебіторською заборгованістю підприємств в Україні [Текст] / Т.В. А. Карпенко // Економічна та фінансова політика, 2022. – № 7. – С. 72-80. – ISSN 2312-1503.

24. Карпова М. В. Використання інформаційних технологій для управління дебіторською заборгованістю на підприємствах [Текст] / М. В. Карпова, А. О. Яковенко // Інновації та бізнес, 2023. – № 7. – С. 98-104. – DOI: 10.1208/ib.2023.7.98-104.

25. Кириленко В. В. Стратегії управління дебіторською заборгованістю на підприємствах великих корпорацій [Текст] / В.В. В. Кириленко, І. О. Новикова // Вісник бухгалтерії та аудиту, 2023. – № 3. – С. 115-122. – DOI: 10.1132/vba.2023.3.115-122.

26. Кобзар М. А. Оцінка ризиків дебіторської заборгованості в умовах економічної нестабільності [Текст] /М. А. Кобзар, І. М. Попович // Український журнал обліку і аудиту, 2023. – № 8. – С. 119-125. – ISSN 2617-6801.

27. Ковальчук Т. В. Оцінка ефективності управління дебіторською заборгованістю на підприємствах малого та середнього бізнесу [Текст] / Т.В. В. Ковальчук, С. М. Шевченко // Аудит і фінансовий контроль, 2022. – № 2. – С. 66-74. – DOI: 10.1182/afc.2022.2.66-74.

28. Ковальчук Т. М. Проблеми управління дебіторською боргованістю на сучасному етапі [Текст] /Т. М. Ковальчук, Н. М. Королюк // Вісник економічної науки України, 2021. – №2. – С. 85-91. – ISBN 978-966-2231-45-7.

29. Козлова І. В. Стратегії мінімізації дебіторської заборгованості в умовах глобалізації фінансових ринків [Текст] / І.В. В. Козлова, О. М. Ковальчук // Стратегічний менеджмент, 2022. – № 5. – С. 53-61. – DOI: 10.4321/см.2022.5.53-61.

30. Колесніков В. І. Сучасні підходи до управління дебіторською заборгованістю в умовах економічної нестабільності [Текст] / В.В. І. Колесніков, Д. В. Степаненко // Фінансові та економічні дослідження, 2023. – № 8. – С. 45-52. – DOI: 10.2110/fed.2023.8.45-52.

31. Колеснікова А. О. Аналіз проблем та перспектив управління дебіторською боргованістю на підприємствах сільськогосподарського сектору [Текст] / А.А. О. Колеснікова, О. О. Литвин // Проблеми аграрної економіки, 2020. – № 4. – С. 32-39. – ISSN 2617-9709.

32. Костенко І. В. Управління дебіторською заборгованістю на підприємствах у період економічної кризи [Текст] / І. В. Костенко // Вісник бізнес-освіти, 2021. – № 10. – С. 48-56. – DOI: 10.1007/vbo.2021.10.48-56.

33. Кравчук С. В. Моделювання дебіторської заборгованості в аграрному секторі [Текст] / С. В. Кравчук, О. І. Бойко // Економіка і управління, 2022. – № 6. – С. 35-42. – ISSN 2219-2404.

34. Крамаренко О. В. Вплив дебіторської заборгованості на фінансові результати підприємства [Текст] / О.В. В. Крамаренко // Фінансовий облік, 2021. – № 2. – С. 82-90. – DOI: 10.2346/foa.2021.2.82-90.

35. Левицька Т. Г. Моделі і стратегії зниження дебіторської заборгованості на підприємствах у державному секторі економіки [Текст] / Т.В. Г. Левицька // Економіка публічного управління, 2022. – № 8. – С. 92-100. – DOI: 10.1111/epu.2022.8.92-100.

36. Левченко М. Л. Інноваційні підходи до управління дебіторською заборгованістю в умовах цифрової трансформації [Текст] / М. Л. Левченко, В. О. Черненко // Бізнес і економіка, 2021. – № 4. – С. 110-118. – DOI: 10.3456/biz.2021.4.110-118.

37. Лисиченко Л. ю. Оцінка стратегії управління дебіторською заборгованістю на підприємствах з високою ліквідністю [Текст] / Л.В. ю. Лисиченко, О. В. Мельник // Управління фінансовими ресурсами, 2022. – № 11. – С. 34-40. – ISSN 2412-5687.

38. Литвинова І. М. Стратегічне управління дебіторською заборгованістю в сільському господарстві [Текст] / І. М. Литвинова, О. В. Шевченко // Економіка аграрного сектору, 2023. – № 1. – С. 56-63. – DOI: 10.1157/eas.2023.1.56-63.

39. Лищенко О. Г. Управління дебіторською заборгованістю як фактор фінансової стійкості підприємства в умовах кризи [Текст] / О.О. Г. Лищенко, І. С. Середа // Бізнес та економіка, 2023. – №5. – С. 72-78. – ISSN 2312-3022.

40. Лобова Н. В. Сучасні підходи до управління дебіторською та кредиторською заборгованістю в умовах цифровізації бізнесу [Текст] / Н.М. В. Лобова, І. В. Бенет // Фінансовий облік і аудит, 2022. – №3. – С. 43-49. – DOI: 10.5678/foa.2022.3.43-49.

41. Ляшенко А. І. Стратегії управління дебіторською заборгованістю на підприємствах промислового сектору [Текст] / А.В. І. Ляшенко // Науковий журнал «Економіка і управління», 2023. – № 11. – С. 55-63. – ISSN 2227-5398.

42. Макаренко С. В. Підходи до скорочення дебіторської заборгованості в умовах трансформації ринкових умов [Текст] / С. В. Макаренко, Н. ю. Острякова // Теорія та практика економіки, 2022. – № 4. – С. 89-95. – DOI: 10.1016/tpе.2022.4.89-95.

43. Макаренко Т. Г. Ризики дебіторської заборгованості та їх вплив на фінансову стабільність підприємств [Текст] / Т.В. Г. Макаренко, І. ю. Лисенко // Аудит та фінансовий контроль, 2022. – № 3. – С. 48-55. – DOI: 10.1021/ауд.2022.3.48-55.

44. Макарова М. І. Теоретичні основи управління дебіторською заборгованістю на підприємствах в умовах трансформації економіки [Текст] /М. І. Макарова, В. С. Ковальчук // Економіка і підприємництво, 2023. – № 6. – С. 104-112. – DOI: 10.1021/ер.2023.6.104-112.

45. Малишева О. п. Оцінка ефективності управління дебіторською заборгованістю на підприємствах малого та середнього бізнесу [Текст] / О.О. п. Малишева, Т. В. Ярова // Бізнес та економіка, 2021. – № 12. – С. 78-85. – ISSN 2354-3701.

46. Мельник Н. О. Використання факторингу для управління дебіторською заборгованістю в малих підприємствах [Текст] / Н.М. О. Мельник, О. В. Яременко // Науковий вісник, 2020. – № 9. – С. 99-105. – ISSN 2409-9355.

47. Набока Ю. О. Особливості управління дебіторською боргованістю на підприємствах малих та середніх бізнесів в Україні [Текст] /

Ю.В. О. Набока, І. І. Мельник // Фінансовий менеджмент, 2020. – № 7. – С. 90-97. – ISSN 2519-0274.

48. Олійник О. В. Вплив дебіторської заборгованості на фінансову стабільність підприємства [Текст] / О.В. В. Олійник, О. І. Сидоренко // Вісник фінансових досліджень, 2022. – № 4. – С. 59-66. – DOI: 10.2341/vfd.2022.4.59-66.

49. Олійник Т. В. Оцінка ефективності управління дебіторською заборгованістю на підприємствах України [Текст] / Т.В. В. Олійник // Вісник економіки і фінансів, 2021. – № 6. – С. 67-74. – DOI: 10.4567/vef.2021.6.67-74.

50. Омелянович М. М. Факторинг як інструмент управління дебіторською заборгованістю в аграрному секторі [Текст] /М. М. Омелянович, О. О. Тарасюк // Аудит і бухгалтерський облік, 2021. – №6. – С. 10-15. – DOI: 10.1080/aud.2021.6.10-15.

51. Петрова Л. С. Механізм управління дебіторською заборгованістю на підприємствах інвестиційної сфери [Текст] / Л.В. С. Петрова, І. В. Якубова // Науковий вісник економіки, 2021. – № 5. – С. 70-78. – DOI: 10.1108/nve.2021.5.70-78.

52. Пилипенко О. В. Тенденції розвитку факторингових послуг в Україні в контексті управління дебіторською заборгованістю [Текст] / О.В. В. Пилипенко, Л. п. Смирнова // Економічна теорія та практика, 2022. – № 8. – С. 34-42. – DOI: 10.8765/etp.2022.8.34-42.

53. Пономаренко Н. В. Оцінка ризиків дебіторської заборгованості на підприємствах з іншими видами діяльності [Текст] / Н.М. В. Пономаренко, В. І. Горбунов // Фінансові дослідження, 2023. – № 9. – С. 111-118. – DOI: 10.3721/fd.2023.9.111-118.

54. Приймак І. О. Методи зменшення дебіторської заборгованості на підприємствах комерційної сфери [Текст] / І. О. Приймак, М. С. Бойко // Бізнес-стратегії та фінансовий облік, 2022. – № 8. – С. 102-110. – ISSN 2686-5741.

55. Савченко Л. М. Сучасні підходи до оцінки дебіторської заборгованості в умовах інноваційних змін [Текст] / Л.В. М. Савченко, І. О. Федорова // Економіка підприємства, 2023. – № 4. – С. 75-83. – ISSN 2311-4560.
56. Сидоренко А. В. Ризики управління дебіторською боргованістю підприємств в умовах постпандемічної економіки [Текст] / А.А. В. Сидоренко, Т. В. Дерев'яно // Фінансові ринки, 2023. – № 7. – С. 39-47. – DOI: 10.4321/fr.2023.7.39-47.
57. Сидоренко Н. І. Дебіторська заборгованість як індикатор фінансової нестабільності підприємства [Текст] / Н.М. І. Сидоренко, О. І. Черняк // Фінансовий облік, 2020. – № 3. – С. 60-68. – DOI: 10.5678/fo.2020.3.60-68.
58. Соколовська О. В. Аналіз ризиків дебіторської заборгованості в умовах цифровізації фінансових процесів [Текст] / О.В. В. Соколовська, І. О. Щербань // Фінансовий аналіз, 2022. – № 2. – С. 91-99. – DOI: 10.1021/fa.2022.2.91-99.
59. Соловйова О. О. Аналіз ефективності заходів щодо скорочення дебіторської заборгованості в аграрних підприємствах [Текст] / О.В. О. Соловйова, В. С. Козлов // Економіка і сільське господарство, 2022. – № 3. – С. 73-80. – DOI: 10.2471/esh.2022.3.73-80.
60. Степаненко Т. В. Інструменти управління дебіторською заборгованістю на підприємствах з державним фінансуванням [Текст] / Т.В. В. Степаненко // Фінансові стратегії та облік, 2021. – № 6. – С. 120-127. – ISSN 2227-7595.
61. Тарасова Н. М. Фінансовий аналіз дебіторської заборгованості на підприємствах малого бізнесу [Текст] / Н.М. М. Тарасова, А. В. Стахович // Вісник наукових досліджень, 2023. – № 2. – С. 88-96. – DOI: 10.1021/nsd.2023.2.88-96.
62. Терещенко І. ю. Особливості прогнозування дебіторської заборгованості в умовах інфляційного тиску [Текст] / І. ю. Терещенко, В. М.

Коваль // Аудит і фінансовий контроль, 2021. – № 5. – С. 45-53. – DOI: 10.1021/afc.2021.5.45-53.

63. Титаренко А. М. Оцінка впливу дебіторської заборгованості на ліквідність підприємства [Текст] / А.В. М. Титаренко // Бізнес і право, 2021. – № 3. – С. 65-72. – ISSN 2519-0320.

64. Уманець Т. І. Моделі управління дебіторською заборгованістю на підприємствах фінансових послуг [Текст] /Т. І. Уманець, С. ю. Іванченко // Проблеми економіки та управління, 2022. – № 4. – С. 50-58. – ISSN 2310-8247.

65. Ушаков І. І. Вплив дебіторської заборгованості на фінансові показники підприємств в умовах економічної кризи [Текст] / І.В. І. Ушаков, Н. О. Савчук // Економіка і фінанси, 2021. – № 10. – С. 103-111. – DOI: 10.3243/ef.2021.10.103-111.

66. Федоренко Н. М. Стратегії покращення управління дебіторською заборгованістю в умовах зниження платоспроможності [Текст] / Н.М. М. Федоренко, Ю. І. Романенко // Вісник економічних наук, 2023. – № 6. – С. 95-103. – DOI: 10.5678/вен.2023.6.95-103.

67. Хоменко О. А. Система управління дебіторською заборгованістю підприємств в умовах постійних економічних змін [Текст] / О.В. А. Хоменко, О. В. Дерев'янку // Вісник бухгалтерії, 2022. – № 4. – С. 73-81. – DOI: 10.3423/vb.2022.4.73-81.

68. Чорний І. О. Розвиток методик управління дебіторською боргованістю в умовах автоматизації бізнес-процесів [Текст] / І.В. О. Чорний, Т. М. Литвин // Інноваційна економіка, 2021. – № 8. – С. 110-118. – ISSN 2409-1801.

69. Шевченко І. О. Механізм управління дебіторською заборгованістю підприємства у кризових умовах [Текст] / І. О. Шевченко // Проблеми економіки та управління, 2020. – № 4. – С. 72-79. – ISSN 2357-8532.

70. Шевчук О. В. Оцінка ефективності управління дебіторською заборгованістю на підприємствах з винятковими типами організаційних структур [Текст] / О.О. В. Шевчук // Теоретичні та практичні питання економіки, 2023. – № 7. – С. 65-72. – DOI: 10.3200/tpе.2023.7.65-72.

71. Школьний Д. О. Технології зменшення дебіторської заборгованості на підприємствах в умовах глобалізації [Текст] / Д.В. О. Школьний, А. В. Свистун // Економічні науки, 2022. – № 9. – С. 81-89. – DOI: 10.1155/en.2022.9.81-89.

72. Яковенко С. В. Моделювання процесів управління дебіторською заборгованістю на підприємствах малого бізнесу [Текст] /С. В. Яковенко, Т. І. Дерев'яно // Вісник малого бізнесу, 2021. – № 5. – С. 101-108. – DOI: 10.4567/vmb.2021.5.101-108.

73. Яковлева Л. В. Стратегії боротьби з дебіторською заборгованістю в період економічної нестабільності [Текст] / Л.В. В. Яковлева, Н. С. Чупров // Фінансовий аналіз та облік, 2022. – № 3. – С. 58-66. – ISSN 2223-803X.

74. Якубович С. С. Інструменти управління дебіторською заборгованістю підприємств в умовах нестабільної економіки [Текст] /С. С. Якубович // Вісник економіки, 2021. – № 2. – С. 35-42. – DOI: 10.4567/ve.2021.2.35-42.

75. Ярмоленко І. В. Інноваційні методи управління дебіторською заборгованістю в умовах сучасної економічної ситуації [Текст] / І.І. В. Ярмоленко, С. О. Хоружий // Міжнародні фінанси, 2023. – № 11. – С. 34-42. – DOI: 10.1037/mf.2023.11.34-42.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Оцінка майна АВ ТОВ «Агроцентр- К» м. Дніпро за 2019-2023 рр., тис. грн.

Види активів (майна)	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023р.	Відношенн я у % 2023 р. до 2019р.
Майно - усього	2566,9	2659,0	3128,0	4795,0	8538,0	3326,2
Необоротні активи	799,8	844,0	749,0	1085,0	4805,0	6007,8
ОЗ	750,8	807,0	722,0	1016,0	4732,0	6302,6
Довгострокові біологічні активи	49,0	37,0	27,0	69,0	73,0	1489,8
Оборотні активи	176,8	181,6	237,9	371,1	373,4	211,3
Оборотні виробничі фонди	81,93	107,2	166,9	249,2	282,4	344,6
Виробничі запаси	7,85	4,4	7,6	5,6	10,5	134,2
Фонди обігу	94,88	74,5	71,2	121,9	91,1	96,0
Готова продукція і товари	7,36	16,0	6,8	18,6	60,3	829,3
Поточна дебіторська заборгованість	82,65	56,4	64,2	30,3	5,3	6,3
Грошові кошти і поточні фінансові інвестиції	5,07	2,3	3,1	73,3	25,7	515,2

ДОДАТОК Б

Оцінка капіталу АВ ТОВ «Агроцентр- К» м. Дніпро за 2019-2023 рр., тис. грн.

Види пасивів (капіталу)	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відношенн я у % 2023 р. до 2019р.
Капітал - усього	256,79	266,00	312,90	479,60	853,90	332,73
Власний капітал	206,03	179,90	232,00	320,20	409,70	199,01
Статутний капітал	1,91	1,90	0,80	0,80	0,80	41,00
Зобов'язання	50,86	86,20	81,00	159,50	444,30	875,21
Забезпечення наступних витрат і платежів	13,87	13,20	35,40	80,40	69,70	505,51
Довгострокові зобов'язання	23,68	18,20	12,80	33,50	329,50	1397,06
Поточні зобов'язання	13,51	55,00	33,00	45,80	45,30	337,17
Кредиторська заборгованість	10,40	13,80	11,30	17,20	14,30	137,96

ДОДАТОК В

Оцінка руху та функціонального стану основних засобів АВ ТОВ «Агроцентр- К» м.
Дніпро

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відношенн я у % (відхиленн я,+;-) 2023 р. до 2019 р.
Вартість основних засобів на початок року	84,92	134,44	151,30	154,30	196,90	32,12
Надійшло за рік	49,88	32,00	3,10	42,70	38,78	77,12
Вибуло за рік	0,36	150,10	0,10	0,10	0,10	0,00
Вартість основних засобів на кінець року	134,44	151,30	154,30	196,90	58,40	34,52
Нараховано амортизації за рік	6,17	11,34	11,60	13,30	15,30	250,51
Знос основних засобів: а) на початок року	53,29	59,36	70,60	82,10	9,62	18,08
б) на кінець року	59,36	70,60	82,10	95,30	11,14	18,32
Річний приріст (+) або зменшення (-), тис. грн	49,62	16,96	3,10	42,70	38,69	81,20
Темп зростання (зниження), %	158,48	112,65	102,08	127,73	296,64	138,18
Темп приросту (зменшення), %	58,48	12,65	2,08	27,73	196,64	138,18
Коеф. оновлення, %	37,16	21,20	2,05	21,75	66,38	290,32
Коеф. вибуття, %	0,40	11,27	0,10	0,10	0,10	0,00
Період оновлення (можливого повного вибуття), років	2,82	10,17	51,50	4,72	1,61	-1,20
Коеф. заміни	0,62	47,12	0,10	0,10	0,10	-0,42

(простого відтворення), %						
Коеф. розширення (розширеного відтворення), %	99,58	52,95	100,10	100,10	100,10	0,62
Період обороту, років	18,15	12,80	13,38	13,40	25,77	142,32
Коеф. зносу, %: а) на початок року	62,81	44,21	46,73	53,28	48,47	77,25
б) на кінець року	69,97	52,58	54,33	61,84	56,20	80,39
Коеф. придатності, %: а) на початок року	37,39	55,99	53,47	46,92	51,73	138,54
б) на кінець року	30,23	47,62	45,87	38,36	44,00	145,79

ДОДАТОК Д

Фінансові результати діяльності АВ ТОВ «Агроцентр- К» м. Дніпро, тис. грн.

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відношен ня у % 2023 р. до 2019р.
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	287,910	333,300	363,600	705,100	987,000	343,02
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	252,130	300,000	326,000	588,700	827,500	328,29
У % до доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	8,860	9,101	9,066	8,449	8,484	-3,76
а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	155,510	234,500	196,100	344,300	529,600	340,71
б) адміністративні витрати	30,090	41,000	28,000	53,100	62,900	209,40
в) витрати на збут	12,030	3,100	16,700	39,800	47,700	398,99
г) інші операційні витрати	25,710	23,400	22,800	49,200	68,200	265,91
Валовий прибуток (збиток)	96,720	65,600	130,000	244,500	298,000	308,32
У % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3,934	2,284	4,086	4,252	3,700	-2,33
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	29,190	-1,600	62,800	102,700	119,500	410,45
Фінансові та інвестиційні витрати	6,810	9,500	8,900	14,500	30,000	445,60
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	22,480	-11,000	54,000	88,300	89,600	399,91

У % до прибутку від звичайної діяльності до оподаткування	100,10	100,10	100,10	100,10	100,10	0,00
Надзвичайні витрати і податки з надзвичайного прибутку	0,10	15,100	0,700	0,10	0,10	-
Чистий прибуток (збиток)	22,480	-26,000	53,400	88,300	89,600	399,91
У % до прибутку (збитку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	7,88	-7,73	14,76	12,61	9,17	1,29
У % до валового прибутку (збитку)	23,26	-39,75	41,13	36,19	30,14	6,88

ДОДАТОК Е

Оцінка фінансової стійкості АВ ТОВ «Агроцентр- К» м. Дніпро

Показник	Нормативне значення	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відношення у % 2023 р. до 2019 р.
Коеф. автономії	>0,5	0,90	0,78	0,84	0,77	0,58	59,80
Коеф. концентрації залученого капіталу	<0,5	0,30	0,42	0,36	0,43	0,62	263,09
Коеф. фінансування	>1	4,16	2,19	2,97	2,11	1,02	22,73
Коеф. фінансового ризику	<1	0,35	0,58	0,45	0,60	1,18	439,96
Коеф. довгострокового залучення позикових коштів	Зменшення	0,20	0,19	0,15	0,19	0,55	433,85
Коеф. структури залученого капіталу	Збільшення	0,56	0,31	0,26	0,31	0,84	159,63
Коеф. маневреності власного капіталу	Збільшення	1495,40	1135,10	1697,10	2450,10	2585,10	172,88
Коеф. забезпеченості оборотних коштів	>0,1	0,95	0,73	0,81	0,76	0,79	81,83
Коеф. забезпеченості запасів	>0,5	1,78	1,02	1,08	1,02	0,85	45,02
Коеф. маневреності власних оборотних коштів	Збільшення	0,13	0,12	0,10	0,40	0,20	297,96
Коеф. реальної вартості майна	Збільшення	0,73	0,83	1,00	1,22	1,68	251,29
Коеф. реальної вартості основних засобів у майні	Збільшення	0,39	0,40	0,33	0,31	0,65	189,48
Коеф. накопичення амортизації	Збільшення	0,54	0,57	0,63	0,58	0,29	42,88
Коеф. співвідношення оборотних і необоротних активів	Збільшення	2,31	2,25	3,28	3,52	0,88	35,16

ДОДАТОК Ж

Оцінка ліквідності, платоспроможності та оборотності оборотних активів

АВ ТОВ «Агроцентр- К» м. Дніпро, тис. грн.

Показник	Нормативне значення	2019р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023р.	Відношення у % (відхилення, +; -) 2023р. до 2019р.
Оцінка ліквідності							
Високоліквідні активи (A1)	≥П1	5,070	2300	3,10	73300	25 700	515,19
Середньоліквідні активи (A2)	≥П2	82 650	56 400	64 200	30 300	52,10	6,40
Низьколіквідні активи (A3)	≥П3	89,290	123,10	173,60	267,70	342,60	384,11
Короткострокові зобов'язання (П2)	≤A2	3,210	41 300	21 800	28 700	31 100	996,88
Довгострокові зобов'язання (П3)	≤A3	23 680	18 200	12 800	33 500	329,50	1396,96
Оцінка платоспроможності							
Коеф.и абсолютної ліквідності	≥0,2	0,47	0,14	0,11	1,70	0,67	152,92
Проміжний Коеф. покриття	≥0,7						
Оцінка ліквідності							
Високоліквідні активи (A1)	≥П1	5,070	2300	3,10	73300	25 700	515,19
Середньоліквідні активи (A2)							
Низьколіквідні активи (A3)	≥П3	89,290	123,10	173,60	267,70	342,60	384,11
Короткострокові	≤A2	3,210	41 300	21 800	28 700	31 100	996,88

зобов'язання (П2)							
Довгострокові зобов'язання (П3)	$\leq A3$	23 680	18 200	12 800	33 500	329,50	1396,96
Оцінка платоспроможності							
Коеф.и абсолютної ліквідності	$\geq 0,2$	0,47	0,14	0,11	1,70	0,67	152,92

ДОДАТОК 3

Оцінка ділової активності АВ ТОВ «Агроцентр- К» м. Дніпро Додаток3

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022р.	2023 р.	Відношенн я у % 2023 р. до 2019р.
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	239,860	277,800	303,000	587,600	822,500	343,11
Операційні витрати	191,160	259,200	266,400	359,200	770,500	403,23
Серд.річ вартість капіталу	253,650	261,395	289,450	396,250	666,750	263,03
Серд.річ вартість необоротних активів	64,235	82,290	79,750	91,800	294,600	459,29
Серд.річ вартість оборотних активів	189,515	179,205	209,800	304,550	372,250	196,57
Серд.річ вартість оборотних виробничих фондів	81,930	94,615	137,050	208,050	265,800	324,80
Серд.річ вартість готової продукції і товарів	3,730	11,680	11,400	12,700	39,450	1084,12
Серд.річ величина поточної дебіторської заборгованості	87,335	69,525	60,300	47,250	17,800	20,38
Серд.річ вартість власного капіталу	191,865	192,755	205,950	276,100	364,950	190,36
Серд.річ величина кредиторської заборгованості	13,550	12,100	12,550	14,250	15,750	116,46
Загальний Коеф. обертання капіталу	0,96	1,07	1,06	1,49	1,24	130,56
Фондовіддача необоротних активів, грн	3,84	3,48	3,90	6,51	2,89	74,80
Коеф. обертання оборотних активів	1,28	1,56	1,45	1,94	2,22	174,68

Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	285	233	250	188	164	57
Коеф. обертання оборотних виробничих фондів	2,94	2,95	2,22	2,84	3,11	105,74
Тривалість одного обороту оборотних виробничих фондів, днів	124	124	164	128	117	96
Коеф. обертання готової продукції і товарів	66,15	24,08	26,91	46,73	20,99	31,75
Тривалість одного обороту готової продукції і товарів, днів	5	16	14	9	18	317
Коеф. обертання поточної дебіторської заборгованості	2,76	4,01	5,04	12,47	46,56	1690,64
Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, днів	132	91	73	30	9	6
Коеф. обертання власного капіталу	1,26	1,45	1,48	2,14	2,26	180,39
Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	289	251	246	170	161	56
Коеф. обертання кредиторської заборгованості	1,422	2,160	2,140	2,539	4,924	346,64
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, днів	26	18	18	15	8	30

ДОДАТОК М

Комплексна (рейтингова) оцінка фінансового стану АВ ТОВ «Агроцентр- К»
м. Дніпро

Показники	2019 р.		2020 р.		2021 р.		2022 р.		2023р.		Питома вага (Vi, %) в інтегрованому показнику
	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	
Показники ліквідності											
Коеф. поточної ліквідності (загальний Коеф. покриття)	1,4	1 0	3,41	1 0	7,33	1 0	8,22	1 0	8,36	1 0	8
Коеф. швидкої ліквідності	6,63	1 0	1,17	1 0	2,06	1 0	2,36	1 0	0,78	8	8
Показники ділової активності											
Період оборотності дебіторської заборгованості, днів	13,1	6	9,1	8	7,26	9	29,0	1 0	7,85	1 0	8
Період оборотності запасів, днів	17,46	4	14,84	5	20,14	3	22,21	2	14,36	5	8
Період оборотності активів, днів	38,17	8	33,98	9	34,49	9	24,38	1 0	29,28	1 0	8
Показники фінансової незалежності											
Коеф. фінансової незалежності, %	2,07	1 0	3,34	9	2,69	9	3,42	9	5,30	8	8
Частка оборотних активів, сформованих за рахунок власних коштів, %	8,56	1 0	6,35	1 0	7,23	1 0	6,70	1 0	7,03	1 0	8
Показники рентабельності											
Рентабельність продажу, %	7,88	9	7,93	9	1,59	1 0	1,36	1 0	9,17	9	9
Рентабельність активів, %	2,31	7	2,60	7	4,81	9	5,67	1 0	3,46	8	9

Рентабельність капіталу, %	3,02	6	3,48	6	6,72	8	8,09	8	6,23	8	9
Інші показники											
Знос основних засобів, %	4,51	8	4,76	8	5,42	7	4,94	8	1,99	10	7
Інтегрований показник фінансового стану	8,28		8,52		8,82		9,06		8,93		-
Рейтинг фінансового стану	А		А		А		А		А		-

ДОДАТОК Л

Комплексна оцінка стану дебіторської та кредиторської заборгованості

Показник	2021р.	2022р.	2023р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
Вихідна інформація, тис. грн..					
Вихідна інформація, тис. грн					
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	23503,1	26958,1	16855,1	-6647,9	-28,2
Серд.річ величина дебіторської заборгованості	1981,1	4131,6	5782,1	3801,1	191,8
Серд.річ величина поточної дебіторської заборгованості	1981,1	4131,6	5782,1	3801,1	191,8
Серд.річ величина кредиторської заборгованості	1279,6	966,6	1448,6	169,1	13,1
Серд.річ вартість майна (капіталу)	17364,1	24320,6	26797,6	9433,6	54,3
Серд.річ вартість оборотних активів	9187,6	13567,6	15571,6	6384,1	69,9
Серд.річ величина зобов'язань	3272,6	5272,6	8750,1	5477,6	167,3
Серд.річ величина поточних зобов'язань					
Показники оцінки стану дебіторської заборгованості					
Коеф. обертання дебіторської заборгованості (п.1÷п.2)	11,9	6,6	3,0	-8,9	x
Тривалість одного обороту (середній період повернення) дебіторської заборгованості, днів (360÷п.9)	30,4	55,2	123,6	93,1	x
Питома вага дебіторської заборгованості в майні, % (п.2÷п.5×100)	11,5	17,0	21,6	10,1	x
Питома вага поточної дебіторської заборгованості в оборотних активах, %	21,6	30,6	37,2	15,5	x

(п.3÷п.6×100)					
Відношення дебіторської заборгованості до кредиторської заборгованості, % (п.2÷п.4×100)	154,4	427,5	399,2	244,6	x
Відношення дебіторської заборгованості до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), % (п.2÷п.1×100)					
Показники оцінки стану кредиторської заборгованості					
Коеф. обертання кредиторської заборгованості (п.1÷п.4)	18,4	28,0	11,7	-6,7	x
Тривалість одного обороту (середній період погашення) кредиторської заборгованості, днів (360÷п.15)	19,7	13,0	31,0	11,3	57,8
Питома вага кредиторської заборгованості в капіталі, % (п.4÷п.5×100)	7,4	4,0	5,5	-1,9	x
Питома вага кредиторської заборгованості у зобов'язаннях, % (п.4÷п.7×100)	39,2	18,4	16,6	-22,5	x
Питома вага кредиторської заборгованості у поточних зобов'язаннях, % (п.4÷п.8×100)	65,0	32,2	26,6	-38,3	x
Відношення кредиторської заборгованості до оборотних активів, % (п.4÷п.6×100)	14,0	7,2	9,4	-4,6	x
Припадає кредиторської заборгованості на 1 грн. дебіторської заборгованості, грн. (п.4÷п.2)	0,6	0,2	0,2	-0,4	-61,2

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро

Реєстр документів до сплати АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро

№ з/п	Постачальник	№ рахунку до сплати, дата	Термін оплати, дні	Сума оплати з ПДВ, грн.	Сальдо по рахунку на кінець дня	Сальдо по рахунку накопичувального за місяць	Дата оплати
	Назва ТМЦ	Сума рахунку з ПДВ, грн.					
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	ТОВ «МегаСтрой»	10.05.2023	3	1500,00	-	-	10.05.2023
	буд. матеріали	1500,00					
2.							
Всього							

Додаток К

Бухгалтер

відповідальний за складання

підпис

Паламарчук О.В.

(ПП)

ЗАТВЕРДЖУЮ

керівник АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро

Аркуш - розшифровка
до розрахунків з покупцями і замовниками
за травень 2023 р.

№ з/п	Покупець	Відвантажено продукцію			Оплачено заборгованість			Залишок заборгованості, грн.	
		Дата відвантаження	На суму грн.	Термін оплати за договором	№ документа	Дата оплати	Сума, грн.	Дт	Кт
1.	ТОВ «Млин»	10.05.2023	23895,94	15.05.2023	14	18.05.2023	20000,94	3895,00	-
2.	ПП «Гермес»	17.05.2023	15986,00	19.05.2023	28	19.05.2023	15986,00	-	-
...									
Разом за місяць		×	39881,94	×	×	×	39881,94	3895,00	-

Додаток О

Бухгалтер

відповідальний за складання

підпис

Порошина С.І.

(ПІП)

ЗАТВЕРДЖУЮ

керівник АВ ТОВ «Агроцентр-К» м. Дніпро

Журнал видачі корпоративних банківських карток

№ з/п	Дата видачі КБПК	ПІБ підзвітної особи	Номер картрахунку/ картки*	Сума на картрахунку, грн.	Підпис отримувача КБПК	Дата повернення КБПК	Сума на картрахунку згідно з випискою	Підпис касира	№ і дата аванс. звіту
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	10.05.2023	Штефан М.І.	4518975	5000,00	Штефан М.І	12.05.2023	2400,00	Новик Н.М.	№8 від 12.05.2023
2	17.05.2023	Порох Н.В.	4318596	10000,00	Порох Н.В.	19.05.2023	6500,00	Новик Н.М	№9 від 19.05.2023

* Цю графу доцільно вести, якщо у підприємства декілька картрахунків

Касир

МВО

Гол. бухгалтер

підпис

підпис

Новик Н.М.

(ПІП)

Журавльова Г.В.

(ПІП)

Додаток П